

VIOLENCIES A L'ENTORN DIGITAL

**PAPER DE L'INSTITUT I EL PROFESSORAT EN LA
DETECCIÓ I PREVENCIÓ D'ALGUNES DE LES
VIOLENCIES MES COMUNES QUE ES DONEN A
L'ENTORN DIGITAL ALS CENTRES EDUCATIUS**

Aquesta és una guia didàctica pensada per l'ús en equips docents i com a material de divulgació per els estudiants de secundària sobre algunes de les violències digitals més comunes que es poden donar en l'entorn educatiu.

Aquí hi trobareu algunes idees sobre la detecció, prevenció, els efectes legals i recursos per poder tenir uns coneixements sobre aquesta problemàtica que no afecta només als i les joves i adolescents, sinò que va més enllà de grups específics, sense oblidar que aquells grups o persones més vulnerables si que poden ser objectes més clars d'aquests tipus de violències.

Des de **Dèria** volem apostar per una major recerca, acció i divulgació en l'àmbit educatiu, sobre aquests tipus de violències que estan ja molt presents en les nostres vides diàries i que poden tenir efectes molt nocius tant a nivell individual com social.

Aquesta guia ha estat realitzada per Dèria per a l'**Ajuntament de Vilafranca del Penedès** dins del projecte **HIKAYA**.

CONTINGUT

QUÈ ÉS EL CIBERBULLYING?	2
DETECCIÓ DEL CIBERBULLYING A L'AULA	2
PREVENCIÓ DEL CIBERBULLYING AL CENTRE EDUCATIU	2
AIXÒ POT SER UN DELICTE?	3
RECURSOS I BIBLIOGRAFIA	3
QUÈ ÉS STALKING DIGITAL?	4
DETECCIÓ DEL STALKING DIGITAL	4
PREVENCIÓ DEL STALKING DIGITAL EN L'ENTORN EDUCATIU	5
AIXÒ POT SER UN DELICTE?	5
RECURSOS I BIBLIOGRAFIA	5
QUÈ ÉS EL SEXTING?	6
DETECCIÓ DEL SEXTING	6
PREVENCIÓ DEL SEXTING	6
RECURSOS I BIBLIOGRAFIA	7
QUÈ ÉS EL SEXPREADING?	8
DETECCIÓ DEL SEXPREADING DIGITAL	8
PREVENCIÓ DEL SEXPREADING A L'ENTORN EDUCATIU	8
AIXÒ POT SER UN DELICTE?	9
RECURSOS I BIBLIOGRAFIA	9
QUÈ SÓN ELS DISCURSOS D'ODI?	10

DETECCIÓ DELS DISCURSOS D'ODI DIGITALS	10
PREVENCIÓ DELS DISCURSOS D'ODI A L'ENTORN EDUCATIU	10
AIXÒ POT SER UN DELICTE?	11
RECURSOS I BIBLIOGRAFIA	11
QUÈ ÉS EL GROOMING?	12
DETECCIÓ DEL GROOMING DIGITAL	12
PREVENCIÓ DEL GROOMING EN L'ENTORN EDUCATIU	12
AIXÒ POT SER UN DELICTE?	13
RECURSOS I BIBLIOGRAFIA	13
QUÈ ÉS EL GRIEFING DIGITAL?	14
DETECCIÓ DEL GRIEFING DIGITAL	14
PREVENCIÓ DEL GRIEFING A L'ENTORN EDUCATIU	14
AIXÒ POT SER UN DELICTE?	15
RECURSOS I BIBLIOGRAFIA	15
QUÈ ÉS EL DOXING DIGITAL?	16
DETECCIÓ DEL DOXING DIGITAL	16
PREVENCIÓ DEL DOXING DIGITAL A L'ENTORN EDUCATIU	16
AIXÒ POT SER UN DELICTE?	17
RECURSOS I BIBLIOGRAFIA	17
QUÈ ÉS EL CIBERCONTROL DE PARELLA?	18
DETECCIÓ DEL CIBERCONTROL EN LA PARELLA	18

PREVENCIÓ DEL CIBERCONTROL EN LA PARELLA A L'ENTORN EDUCATIU	18
AIXÒ POT SER UN DELICTE?	19
RECURSOS I BIBLIOGRAFIA	19
QUÈ ÉS EL CIBERFLASHING?	20
DETECCIÓ DEL CIBERFLASHING DIGITAL	20
PREVENCIÓ DEL CIBERFLASHING A L'ENTORN EDUCATIU	20
AIXÒ POT SER UN DELICTE?	21
RECURSOS I BIBLIOGRAFIA	21
QUÈ ÉS LA SUPLANTACIÓ D'IDENTITAT DIGITAL?	22
DETECCIÓ DE LA SUPLANTACIÓ D'IDENTITAT DIGITAL	22
PREVENCIÓ DE LA SUPLANTACIÓ D'IDENTITAT A L'ENTORN EDUCATIU	22
AIXÒ POT SER UN DELICTE?	23
RECURSOS I BIBLIOGRAFIA	23
QUÈ ÉS LA REVENGE PORN (PORNOVENGANÇA)	24
DETECCIÓ DEL REVENGE PORN DIGITAL	24
PREVENCIÓ DEL REVENGE PORN A L'ENTORN EDUCATIU	24
AIXÒ POT SER UN DELICTE?	25
RECURSOS I BIBLIOGRAFIA	25
QUÈ ÉS LA SEXTORSIÓ?	26
DETECCIÓ DE LA SEXTORSIÓ DIGITAL	26

PREVENCIÓ DE LA SEXTORSIÓ A L'ENTORN EDUCATIU	26	DETECCIÓ DEL SHARENTING I L'OVERSHARING DIGITAL	34	QUÈ ÉS EL HAPPY SLAPPING?	42
AIXÒ POT SER UN DELICTE?	27	PREVENCIÓ DEL SHARENTING I L'OVERSHARING A L'ENTORN EDUCATIU	34	DETECCIÓ DEL HAPPY SLAPPING	42
RECURSOS I BIBLIOGRAFIA	27	AIXÒ POT SER UN DELICTE?	35	PREVENCIÓ DEL HAPPY SLAPPING	42
QUÈ SÓN LES DEEPFAKES?	28	RECURSOS I BIBLIOGRAFIA	35	AIXÒ POT SER UN DELICTE?	43
DETECCIÓ DE LES DEEPFAKES DIGITALS	28	QUÈ SÓN ELS MICROMASCLISMES?	36	RECURSOS I BIBLIOGRAFIA	43
PREVENCIÓ DE LES DEEPFAKES A L'ENTORN EDUCATIU	28	DETECCIÓ DELS MICROMASCLISMES	36		
AIXÒ POT SER UN DELICTE?	29	PREVENCIÓ DELS MICROMASCLISMES A L'ENTORN EDUCATIU	36		
RECURSOS I BIBLIOGRAFIA	29	AIXÒ POT SER UN DELICTE?	37		
QUÈ ÉS EL PORN FAKE O PORNOGRAFIA DEEPFAKE?	30	RECURSOS I BIBLIOGRAFIA	37		
DETECCIÓ DEL PORN FAKE	30	QUÈ SÓN LES VIOLÈNCIES LATENTS PER SUBMISSIÓ?	38		
PREVENCIÓ DEL PORN FAKE	30	DETECCIÓ DE LES VIOLÈNCIES LATENTS PER SUBMISSIÓ	38		
AIXÒ POT SER UN DELICTE?	31	PREVENCIÓ DE LES VIOLÈNCIES LATENTS PER SUBMISSIÓ	38		
QUÈ SÓN LES ADDICCIONS DIGITALS INDUÏDES O TECNOLOGIES PERSUASIVES?	32	AIXÒ POT SER UN DELICTE?	39		
DETECCIÓ DE LES ADDICCIONS DIGITALS INDUÏDES	32	RECURSOS I BIBLIOGRAFIA	39		
PREVENCIÓ DE LES ADDICCIONS DIGITALS A L'ENTORN EDUCATIU	32	QUÈ ÉS LA TRATA DE PERSONES I LA PROSTITUCIÓ ONLINE?	40		
AIXÒ POT SER UN DELICTE?	33	DETECCIÓ DE LA TRATA DE PERSONES I LA PROSTITUCIÓ ONLINE	40		
RECURSOS I BIBLIOGRAFIA	33	PREVENCIÓ DE LA TRATA I LA PROSTITUCIÓ DIGITAL	41		
QUÈ SÓN EL SHARENTING I L'OVERSHARING?	34	AIXÒ POT SER UN DELICTE?	41		
		RECURSOS I BIBLIOGRAFIA	41		

QUÈ ÉS EL CIBERBULLYING?

El **ciberbullying** és l'assetjament entre iguals mitjançant mitjans digitals (xarxes, xats, jocs en línia, e-mail, etc.). Comporta **repetició, intencionalitat i desequilibri de poder** i pot incloure insults, amenaces, difusió de rumors, exclusió, suplantació d'identitat o difusió d'imatges íntimes sense consentiment, entre d'altres. Es coneix el cyberbullying com l'acte que engloba a la gran majoria de les violències digitals. No obstant, en aquest apartat s'elabora el CB en la faceta concreta del bullying a l'entorn digital.

El Ciberbullying és un concepte que engloba la resta de tipus d'assetjaments digitals. És la translació del bullying al món digital. Consta de tres actors (assetjador, víctima i observadors) amb funcions determinades. Els tipus existents són: sonsacament de dades, difamació en línia, suplantació d'identitat digital, ciberfustigació, *sextorsió* i *revenge-porn*. Generalment es realitza sobre persones soles, vulnerables o amb signes, atributs o estereotips específics (adolescents o joves racialitzats, del col·lectiu LGTBI, etc.) Quan es parla del Ciberbullying com a terme específic tracta de la intimidació o agressió intencional i continuada, a través de mitjans electrònics, com ara telèfons mòbils o Internet

(XXSS o VJ), resultant d'una asimetria de poder entre l'agressor i la víctima, on també concorre un/a observador/a.

Recordem que una víctima en un lloc concret pot ser assetjador en un altre i víctima. Això es deu a l'aprenentatge vicari que promou el comportament i els estímuls retroactius que la xarxa prové.

DETECCIÓ DEL CIBERBULLYING A L'AULA

➤ Senyals d'alerta en l'alumnat

- ✓ **Canvis d'actitud sobtats:** retraïment, tristesa, ansietat o irritabilitat sense causa aparent.
- ✓ **Disminució del rendiment acadèmic:** desmotivació o falta de concentració.
- ✓ **Aïllament social:** evita determinats companys, no participa en activitats de grup.
- ✓ **Rebuig a l'ús de dispositius o xarxes socials:** pot sentir por o vergonya.
- ✓ **Comentaris o bromes repetitives** entre alumnes sobre continguts digitals (mems, fotos, vídeos...).

➤ Senyals dins l'aula o al centre

- ✓ **Rumors o burles constants** que tenen origen en xarxes socials o grups de missatgeria, que poden arribar a l'aula

- ✓ **Grups tancats en línia (WhatsApp, Instagram, Discord...)** on s'exclou o s'humilia algú/na
- ✓ **Queixes indirectes:** l'alumnat pot comentar situacions sense atrevir-se a denunciar-les directament.
- ✓ **Conductes d'agressivitat o complicitat passiva:** alguns riuen o callen davant del maltractament digital.

PREVENCIÓ DEL CIBERBULLYING AL CENTRE EDUCATIU

➤ Educació digital i emocional

- ✓ **Incloure continguts de ciutadania digital** i AMI (alfabetització mediàtica i informacional) al currículum (privacitat, empatia, ús responsable de xarxes socials, etc.).
- ✓ **Educar la competència emocional:** gestió de conflictes, autoestima i empatia a l'entorn digital.
- ✓ **Realització de tallers o jornades** sobre convivència i respecte en entorns virtuals.
- ✓ **Utilitzar casos pràctics i role-playing** per ajudar a reconèixer i actuar davant situacions de ciberassetjament.

➤ Protocols i actuació docent

- ✓ **Disposar d'un protocol clar de detecció i resposta** davant possibles casos
- ✓ **Registrar i comunicar immediatament** qualsevol indici al tutor/a, orientador/a o equip directiu.
- ✓ **Coordinar-se amb les famílies** per analitzar els canvis de comportament i donar suport conjunt.
- ✓ **Garantir la confidencialitat** i la protecció de la víctima.
- ✓ **No banalitzar les "bromes digitals"**: establir límits clars i conseqüències educatives.

➤ Ús segur de la tecnologia a l'aula

- ✓ **Normes d'ús de dispositius clares i consensuades.** A les aules de Catalunya està prohibit l'ús dels mòbils, però sabem que el que passa fora acaba arribant a dins.k
- ✓ **Projectes d'educació mediàtica**: ensenyar a verificar informació i evitar compartir continguts nocius.
- ✓ **Promoure una cultura de respecte digital**: reconèixer i premiar les bones pràctiques en línia.

➤ Suport i seguiment

- ✓ **Acompanyament emocional a la víctima** (i, si cal, a l'agressor).
- ✓ **Treballar la reparació del dany** i la restauració de la convivència.
- ✓ **Impulsar la figura de "ciberaliats" o "alumnes mediadors"** que ajudin a detectar i prevenir casos. Afavorir que l'alumnat observador sigui conscient del que observa i que sàpiguen que pot denunciar (o al menys reportar a la Xarxa social o gestor del grup) anònimament.
- ✓ **Projectes com Tutoria entre iguals demostren efectivitat** i es basen en l'evidència científica.

AIXÒ POT SER UN DELICTE?

Podria estar penat per:

- Article 172 Codi Penal (CP d'ara endavant): Assetjament comès a través de les TIC.
- Article 173 C.P.: Tracte degradant a través de les TIC. Article 197 C.P.: Accés i interceptació il·lícita, descobriment i revelació de secrets a través de les TIC.

- Article 205 i següents C.P.: Delictes contra l'honor, injúries i calúmnies.

RECURSOS I BIBLIOGRAFIA

AMI (alfabetització mediàtica i informacional) del CAC (Consell de l'Audiovisual de Catalunya) compta amb recursos oberts i un vídeo.

Programa TEI (tutoria entre iguals) és un programa avaluat i basat en l'evidència que redueix la conflictivitat als centres educatius.

La fundació Maphre té un vídeo explicatiu didàctic, i UNICEF té un directe al fet d'assetjar.

Save The Children compten amb diferents recursos sobre bullying i cyberbullying, sobre les violències digitals (nom al que se li atribueix al CB), compta amb una guia sobre l'assetjament escolar, pautes per a nens i nenes davant l'assetjament, entre d'altres documents i informes.

L'Agència catalana de Ciberseguretat compta amb materials didàctics, l'institut Nacional de Ciberseguridad també, UNICEF, hi ha un curtmetratge molt eloqüent sobre el tema i un vídeo generalista del diario El País.

QUÉ ÉS STALKING DIGITAL?

El **stalking digital** és el fustigament i/o **assetjament digital / ciberassetjament per persecució**, és una forma de **violència digital** que consisteix en **vigilar, controlar o perseguir una persona de manera persistent** a través d'internet, altres tecnologies digitals i també presencial.

A diferència del **ciberbullying**, que sol donar-se entre iguals (sobretot en contextos escolars), el **stalking digital** acostuma a aparèixer en **relacions personals, afectives o laborals**, i pot tenir **motivacions de control, gelosia, venjança o intimidació**.

El **stalking digital** és una conducta **repetitiva i intrusiva** on una persona utilitza eines digitals per **vigilar, assetjar o controlar** una altra, provocant-li **por, ansietat o sensació d'amenaça**, a el que se li pot afegir la presencialitat.

Per considerar-se stalker una conducta ha de: ser reiterada i intencionada, ser de persecució obsessiva, respecte d'una persona –objectiu–, no és desitjada, i que crea aprensió a la víctima sent susceptible de crear por raonada.

➤ Exemples habituals:

- ✓ Enviar **missatges o correus constants** sense consentiment.
- ✓ **Monitorar** l'activitat de la víctima a xarxes socials amb m'agrada, comentaris, *stories*, per tal que la persona vigilada se n'adoni.
- ✓ **Localitzar o seguir** la víctima mitjançant aplicacions de geolocalització.
- ✓ **Hackejar o accedir** a comptes personals o dispositius. Crear **perfils falsos** per observar o contactar la víctima.
- ✓ Fer **amenaces o xantatges** (per exemple, amb imatges íntimes).

Aquest comportament pot continuar fins i tot després que la víctima **bloquegi o demani que s'aturi**.

Hi ha diferents tipus d'Stakers. Hi ha l'Stalker ressentit, el depredador, el refusat, el prenent ineficàç i el que desitja intimitat.

DETECCIÓ DEL STALKING DIGITAL

➤ Senyals d'alerta en l'alumnat

- ✓ **Canvis de comportament o estat d'ànim:** ansietat, por, irritabilitat o aïllament sense motiu aparent.

- ✓ **Evitació d'activitats digitals i socials:** pot mostrar-se reticent a connectar-se o participar en projectes en línia per evitar trobar-se amb l'stalker.
- ✓ **Comentaris sobre una persona que el “vigila” o “segueix”** a xarxes o missatgeria.
- ✓ **Missatges o trucades insistents no desitjades** per part d'una altra persona.
- ✓ **Exposició constant en xarxes socials:** etiquetatges, comentaris o mencions excessives d'una mateixa persona.
- ✓ **Mostres d'angoixa o inseguretat** en parlar d'internet o en veure el seu dispositiu.

➤ Senyals dins l'aula o al centre

- ✓ **Rumors o difusió d'informació personal** sobre un alumne sense el seu consentiment.
- ✓ **Comentaris reiterats sobre la vida privada d'un company/a.**
- ✓ **Observació de conductes de control:** companys que revisen els perfils d'altres o els demanen contrasenyes.
- ✓ **Canvis de relacions:** amistats que passen a control obsessiu o possessiu.

- ✓ **Denúncies informals:** un alumne o company pot fer al·lusions a “m’han escrit tot el temps”, “no em deixa en pau”, etc.

PREVENCIÓ DEL STALKING DIGITAL EN L'ENTORN EDUCATIU

➤ Educació digital i ciutadania responsable

- ✓ **Incloure continguts de seguretat i privacitat digital** en el currículum (configuració de privacitat, límits personals, bloquejos i denúncies).
- ✓ **Treballar el respecte a la intimitat** i la diferència entre interès i control.
- ✓ **Fer tallers o xerrades** sobre *stalking*, *sexorsió*, *grooming* i altres formes d'assetjament digital.
- ✓ **Desenvolupar l'empatia digital:** comprendre com se sent una persona quan és vigilada o controlada.

➤ Protocols i actuació docent

- ✓ **Establir un protocol clar de detecció i derivació** (orientació, equip directiu, autoritats si cal).
- ✓ **Registrar qualsevol sospita o indicati** per escrit, amb discreció i confidencialitat.

- ✓ **Coordinar-se amb les famílies** per observar canvis de conducta o situacions d'assetjament fora del centre.
- ✓ **No minimitzar els fets:** fins i tot si semblen “banals”, cal escoltar i actuar.

➤ Ús segur de la tecnologia a l'aula

- ✓ **Fomentar l'ús crític de xarxes socials:** pensar abans de publicar o compartir.
- ✓ **Recomanar configuracions de privacitat estrictes** i ensenyar com bloquejar o reportar perfils.
- ✓ **Evitar normalitzar conductes de vigilància digital** entre companys o parelles adolescents.

AIXÒ POT SER UN DELICTE?

Podria estar penat per:

- Article 172 Codi Penal (CP d'ara endavant) Assetjament comès a través de les TIC.
- Article 173 C.P.: Tracte degradant a través de les TIC. Article 197 C.P.: Accés i intercepció il·lícita, descobriment i revelació de secrets a través de les TIC.

RECURSOS I BIBLIOGRAFIA

En l'enquesta del Ministerio de Igualdad del 2019 apareixia que el 60% de les dones ha patit stalking.

L'Agència catalana de Ciberseguretat exposa materials relacionats amb el Cyberbullying que ens serveix per l'Stalking.

Aquí un vídeo explicatiu sobre la temàtica.

Al tractar-se d'un tipus de violència molt adreçada a dones, els materials que els Mossos d'esquadra han conformat poden ser útils.

L'ajuntament de Barcelona exposa claus jurídiques sobre les violències masclistes digitals.

Fins i tot, Rosalía parla d'Stalker en una cançó on afirma que vol stalkear al seu pretendent per enamorar-lo, cosa que torna a normalitzar un fenomen indesitjable (tot i que a Dèria ens agrada la Rosalía!)

QUÈ ÉS EL SEXTING?

El **sexting** consisteix en **enviar o compartir imatges, vídeos o missatges de contingut sexual o eròtic** propi, habitualment a través de **xarxes socials, xats o aplicacions de missatgeria**.

El sexting és una pràctica eròtica-sexual lliure i consentida. Es considera important ubicar-la dins d'aquest document pel fet que pot provocar la difusió d'imatges sense el consentiment.

Tot i que pot començar com un **acte voluntari i íntim**, el risc apareix quan **el contingut és difós sense consentiment**, provocant **humiliació, xantatge o assetjament**.

És especialment rellevant entre adolescents, on la **pressió de grup, el desig d'acceptació o la curiositat sexual** poden portar a conductes sense consciència plena de les conseqüències.

El sexting són els anomenats *nudes*, que són l'enviament de fotos, vídeos o muntatges de part del cos d'una persona (fotopenis, fotovulva, fotocul, fotopits, etc.) o del cos sencer (pack). També poden ser parts específiques del cos que no precisament siguin sexuals, sinó amb caràcter

eròtic. Els informes acrediten que a més edat més sexting es fa.

Hi ha tota un llistat d'abreviatures que s'utilitzen a l'entorn digital que els i les joves fan ús en el seu llenguatge que no és entès pel món adult. Per exemple:

- GNOC get node on càmera: quedat nua davant la càmera
- CU46 see you for sex: Ens veiem per tenir sexe;
- CD9 see adults near: Adults a prop
- SYP Send your pack: envia fotos senceres nua, etc

DETECCIÓ DEL SEXTING

➤ Senyals d'alerta en l'alumnat

Difícilment es pot captar si no hi ha problema. El contrari passaria amb el sexpreading (apartat següent)

➤ Senyals dins del centre

Difícilment es podrà captar si no representa un problema o es realitza de manera consentida i sense problemes.

PREVENCIÓ DEL SEXTING

➤ Educació afectiu-sexual i emocional

- ✓ Treballar el respecte i el consentiment com a base de totes les relacions.
- ✓ Fomentar la reflexió sobre la intimitat i els límits personals.
- ✓ Desmuntar mites de la confiança com a forma d'estima; allò de "si confies en mi, m'enviaràs una foto".
- ✓ Promoure l'autoestima i la gestió de pressions afectives o sexuals.
- ✓ Foment de l'assertivitat a través de tallers i/o formacions específiques.
- ✓ Fer activitats sobre l'amor propi, la confiança i la comunicació assertiva.

➤ Educació digital responsable

- ✓ Ensenyar que una imatge compartida ja no es pot controlar.
- ✓ Explicar les conseqüències legals de difondre contingut sexual sense permís (és un delictes).
- ✓ Treballar la configuració de privacitat i el dret a l'oblit digital.
- ✓ Promoure el concepte de "pensar abans de publicar".
- ✓ Ensenyar a demanar ajuda immediata si es pateix difusió no consentida.

➤ Protocols i actuació docent

- ✓ **Atendre amb empatia i confidencialitat** qualsevol cas detectat.
- ✓ **Coordinar-se amb orientació, famílies i, si cal, Mossos d'Esquadra.**

➤ Educació per a la convivència digital

- ✓ **Organitzar tallers sobre privacitat, drets d'imatge i gestió emocional en línia.**
- ✓ **Treballar amb entitats especialitzades en seguretat digital o igualtat.**
- ✓ **Crear un ambient escolar de confiança** on l'alumnat sàpiga que pot parlar sense por.

RECURSOS I BIBLIOGRAFIA

Sobre el Sexting el col·lectiu Candela i l'associació EdPAC (educació per l'acció crítica) compta amb molts continguts, construïts des de la perspectiva que és una pràctica lliure i consentida que pot ser divertida. Transgredeix els valors i normes envers les dones.

Exemple és "Per què li diuen sexting quan parlen de sexpreading".

Tenen una activitat anomenada "tabú: tu tries què t'hi jugues" en el que es posa sobre la taula les conseqüències del sexting i sexpreading.

Tenen un vídeo en el que es diferencia entre sexting i sexpreading.

Segons quines webs, fins i tot aporten un número telefònic per enviament de whatsapps per assessorar en què, com i amb qui compartir imatges, sempre en pro de protegir a la ciutadania que ho fa. Altres com Ciberseguras informen sobre com fer sexting, Autodefensa on-line aporten recursos, i altres com FemBloc han fet una guia per fer sexting segur.

L'organització molt coneguda "Pantallas Amigas" havia desenvolupat material relativa al sexting fins que fa poc directament han creat un web sobre la matèria. Es pot veure que els continguts tenen un caràcter considerable, fins i tot, infantil, però sembla ser que és el col·lectiu al que actualment s'adrecen.

Hi ha webs que ensenyen a compartir sexting (compartir *nudes*) de manera segura aportant tips i app per poder-ho fer bé, fins al punt que han creat una guia.

El Consejo General de la Psicología d'Espanya, que és qui està darrere dels col·legis oficials de la disciplina, comparteixen un article que si bé informa de la normalització que significa el sexting actualment fins al punt que són les persones més grans les que en fan més ús, alerten que el es pot donar més sovint en joves com a regulador emocional en situacions adverses. Cosa que és important donar a conèixer per evitar-ho.

La Fundación FAD Juventud (lligada a la Fundació d'Ajuda a la Drogadicció) expliciten que el sexting es dona a l'adolescència per: menor consciència de risc; identitat digital; falta d'una cultura sobre la privacitat; sensació d'impunitat i anonimat; i degut al despertar sexual i la sexualització precoç de la infantesa.

INCIBE, Instituto Nacional de Ciberseguridad compten amb un web específica sobre el sexting.

Per últim, hi ha una sèrie sobre els *nudes* anomenada així "nudes" a TV3 que es pot veure on-line, sobre les conseqüències del sexting a les xarxes.

QUÈ ÉS EL SEXPREADING?

El **sexpreading** és la difusió, sense consentiment, d'imatges, vídeos o continguts íntims (de caràcter sexual o eròtic) d'una persona a través de mitjans digitals.

Aquest contingut pot haver estat:

Compartit prèviament en un context de confiança (parella, amiatat, etc.), o

Obtingut de manera il·lícita (hackeig, robatori de dispositius o enganys).

Tot i que a vegades s'usa el terme "*revenge porn*" (pornografia venjativa) o sextorsion, el **sexpreading no sempre implica venjança**; el punt clau és la **manca de consentiment** i la **difusió pública o privada** del material.

DETECCIÓ DEL SEXPREADING DIGITAL

➤ Senyals d'alerta en l'alumnat

- ✓ **Canvis sobtats d'actitud:** tristesa, vergonya, ansietat o retraïment injustificat.

- ✓ **Por o rebuig a anar a classe o interactuar amb companys.**
- ✓ **Comentaris, rumors o burles** relacionats amb imatges o vídeos personals.
- ✓ **Aïllament social:** pèrdua d'amistats o evitació d'activitats grupals.
- ✓ **Ús anòmal del mòbil o xarxes socials:** eliminar perfils, bloquejar comptes, canvis de comportament en línia.
- ✓ **Baix rendiment acadèmic o desconexió emocional** amb l'entorn escolar.

➤ Senyals dins l'aula o al centre

- ✓ **Difusió o comentaris sobre contingut íntim d'un/a alumne.**
- ✓ **Rumors digitals o burles a través de grups de missatgeria o xarxes.**
- ✓ **Silenci o complicitat** d'altres alumnes davant d'una situació evident.
- ✓ **Mostres d'humiliació pública o social** envers una víctima.
- ✓ **Denúncies indirectes o confidències** d'alumnes que coneixen la situació però tenen por de parlar-ne.

PREVENCIÓ DEL SEXPREADING A L'ENTORN EDUCATIU

Educació afectiu-sexual i digital

- ✓ **Incloure l'educació sexual i emocional** al currículum des d'una perspectiva de respecte i consentiment.
- ✓ **Diferenciar entre sexting i sexpreading:** no és el mateix si no hi ha consentiment
- ✓ **Treballar el concepte de privacitat digital** i les conseqüències legals del *sexpreading*.
- ✓ **Fomentar l'empatia i la responsabilitat digital:** comprendre el dany psicològic i social que pot causar.
- ✓ **Fer tallers i debats guiats** sobre confiança, consentiment i ús responsable de la imatge personal.
- ✓ **Conscienciar sobre la importància del consentiment digital:** "Compartir sense permís és violència."

Protocols i actuació docent

- ✓ **Activar el protocol d'assetjament o violència digital** del centre.

- ✓ **Registrar els fets i derivar-los immediatament** a l'equip d'orientació o direcció.
- ✓ **Garantir la confidencialitat i protecció de la víctima.**
- ✓ **Contactar amb les famílies i, si cal, amb Mossos d'Esquadra o serveis especialitzats.**
- ✓ **Acompanyar emocionalment la víctima i oferir suport psicològic.**
- ✓ **No culpabilitzar mai la víctima.**

Ús segur de la tecnologia

- ✓ **Educar sobre la gestió d'imatges personals:** pensar abans d'enviar o compartir.
- ✓ **Explicar com bloquejar, denunciar o eliminar contingut** en xarxes i plataformes.
- ✓ **Ensenyar bones pràctiques de seguretat digital:** contrasenyes, privacitat, còpies de seguretat.
- ✓ **Treballar el respecte en la comunicació digital** i el dret a la intimitat.

Suport emocional i mediació

- ✓ **Crear espais segurs d'escolta i orientació. Assessorar-se per especialistes de SIAD o SAI.**
- ✓ **Treballar la reparació i la restauració de la convivència.**
- ✓ **Impulsar programes de mediació i "ciberaliats"** per detectar i avisar de situacions de risc.

AIXÒ POT SER UN DELICTE?

Podria estar penat per:

- Article 197 C.P.: Accés i intercepció il·lícita, consistent en el descobriment i la revelació de secrets a través de les TIC.
- Article 189 C.P.: delictes de pornografia infantil.
- Infracció de la Llei de Protecció de dades de caràcter personal amb penes de multa molt altes.

RECURSOS I BIBLIOGRAFIA

L'USAV compta amb una [web-app](#) per si es vol alertar o es necessita ajuda.

La Diputació de Barcelona compta amb una [guia educativa per abordar els riscos](#) sobre les violències digitals, particularment és rellevant

l'apartat del sexpreading. Tanmateix la Diputació de Girona a través de DIPSALUT, comparteix [materials](#) i [dinàmiques](#) per treballar a l'aula el fenomen.

L'Agència espanyola de protecció de dades ofereix assessorament per tal d'ajudar a aquelles persones que pateixen sexpreading tant pel que fa a [atendre-les.com](#) a les formes amb les quals es pot demanar l'oblit digital a les diferents plataformes.

Diferents entitats i associacions ofereixen maneres diferents de reportar, denunciar i treure els continguts del sexpreading de la xarxa com [acoso.online](#), [Fembloc](#), [Take it down](#), [Stop NCII](#), entre d'altres.

Com també es tracta d'autodefensa digital i cibertrucs, es poden utilitzar alguns enllaços de l'anterior apartat (sexting), però també el [d'educació digital](#), l'abordatge que fa [Fembloc](#) i el [Instituto Andalús de la Mujer](#).

Hi ha alguns vídeos rellevants en l'explicació del sexpreading com el publicat recentment [l'USAV](#), el Ministerio de [desarrollo social d'Uruguai](#) i del [Col·lectiu Candela](#). Recordem que sexpreading és també el que feia [un grup d'homes a Itàlia](#) amb les fotos de les seves parelles desarticulat recentment...

QUÈ SÓN ELS DISCURSOS D'ODI?

Els discursos d'odi són missatges o expressions que promouen, inciten o justifiquen l'odi, la discriminació o la violència contra una persona o grup social pel fet de pertànyer a una categoria determinada

Aquests discursos es basen en prejudicis i estereotips negatius i atempten contra la dignitat, la igualtat i la convivència democràtica.

Els principals grups vulnerables

Els discursos d'odi solen dirigir-se a col·lectius com: Persones d'origen ètnic o racial diferent (racisme, xenofòbia); Minories religioses; Persones LGTBIQ+; Dones (misogínia, masclisme); Persones amb discapacitat – capacitisme- i malalts mentals; Migrants o refugiats; Persones amb determinades ideologies o condicions socials; Altres col·lectius: joves, gent gran, persones grasses, etc.

Per últim, s'ha d'incidir en el fet que es poden duplicar o triplicar els discursos si la persona és

racialitzada, dona, trans, etc., doncs s'amplia l'efecte d'odi.

DETECCIÓ DELS DISCURSOS D'ODI DIGITALS

➤ Senyals d'alerta en l'alumnat

- ✓ **Comentaris despectius o discriminadors** (per motius d'origen, gènere, orientació sexual, religió, diversitat funcional, etc.).
- ✓ **Ús de memes, vídeos o continguts ofensius** compartits amb intencions de burla o exclusió.
- ✓ **Llenguatge hostil o intolerant** a xarxes socials o en grups digitals de classe.
- ✓ **Rebuig o aïllament** d'alumnes que pertanyen a col·lectius minoritzats.
- ✓ **Normalització de l'humor discriminatori** ("només era una broma").
- ✓ **Canvis d'actitud en víctimes potencials:** silenci, por, baixa autoestima o absentisme.

Senyals dins l'aula o al centre

- ✓ **Conflictes o tensió entre grups d'alumnes** per motius identitaris o culturals.

- ✓ **Difusió de continguts d'odi** (missatges, vídeos, imatges) dins o fora del centre.
- ✓ **Comentaris reiterats que deshumanitzen o menyspreen** certs col·lectius.
- ✓ **Comportaments de complicitat o passivitat** davant d'actes discriminatoris.
- ✓ **Silenci o por a denunciar** situacions d'odi o discriminació.

PREVENCIÓ DELS DISCURSOS D'ODI A L'ENTORN EDUCATIU

➤ Educació en valors i convivència digital

- ✓ **Promoure el pensament crític** davant de discursos d'odi, rumors o desinformació.
- ✓ **Treballar la diversitat com a valor positiu** i font d'enriquiment.
- ✓ **Introduir continguts sobre drets humans i igualtat** dins del currículum.
- ✓ **Educar en la identificació del llenguatge d'odi** (insults, estereotips, generalitzacions).

➤ Protocols i actuació docent

- **Tenir un protocol clar de resposta** davant comentaris o conductes d'odi.

- **Registrar i comunicar els incidents** a orientació o direcció.
- **Garantir el suport emocional i la seguretat** de la víctima o del col·lectiu afectat.

➤ Ús responsable de la tecnologia

- ✓ **Fomentar la comunicació respectuosa** a xarxes socials i canals digitals.
- ✓ **Treballar sobre l'impacte del discurs d'odi** en les persones i en la convivència.
- ✓ **Mostrar com reportar o bloquejar continguts d'odi** a les xarxes.
- ✓ **Promoure iniciatives positives en línia:** campanyes contra l'odi o projectes de convivència.

➤ Suport i mediació

- ✓ **Crear espais segurs de diàleg i expressió.**
- ✓ **Impulsar programes d'alumnes mediadors o "ciberaliats".**
- ✓ **Reforçar la confiança entre professorat i alumnat** per facilitar la denúncia.
- ✓ **Treballar la reparació del dany** i la reconstrucció del vincle social.

AIXÒ POT SER UN DELICTE?

Podria estar penat per:

- Article 172 Codi Penal (CP d'ara endavant): Assetjament comès a través de les TIC.
- Article 510 del CP, tipificat com delictes d'incitació a l'odi o discriminació, així com l'elaboració o difusió de materials ofensius o hostils cap a determinats grups, i negació o trivialització de crims.

RECURSOS I BIBLIOGRAFIA

Existeixen diferents objectius dels discursos de l'odi, i per aquest motiu hi ha contingut relacionat amb cadascun dels objectes, com els recentment publicats per l'USAV sobre les conseqüències a l'aula dels discursos d'odi sobre LGTBI, racisme, capacitisme, etc.

El centre Reina Sofia, que pertany a la Fundació FAD, compta amb publicacions recurrents sobre els discursos d'odi i odi sexista a través de recerques aplicades a través d'enquestes a joves. ACCEM compta amb un estudi sobre l'adolescència i els discursos d'odi.

Els **discursos d'odi** esdevenen de la **polarització** polític actual (discursos d'extrema dreta) i beuen de la **desinformació**. És una triada gairebé

inseparable, que aprofita l'entorn digital per fer mal i escampar odi. Hi ha diferents grups de recerca i entitats a Catalunya que analitzen el fenomen i particularment la comissió de Desinformació de la PEM (Plataforma per l'Educació Mediàtica). Exemples són Learn to check, verificat, Next-us, etc.

A l'Administració pública saben que és un problema i s'estan prenent algunes mesures, també els mossos d'esquadra.

Cal esmentar en aquest punt de discursos d'odi als anomenats incels, que significa celibats involuntaris, que són aquells homes que s'agrupen en foros d'internet des de fa anys que consideren al feminisme i a les dones les culpables (i ells víctimes) de no tenir sexe els homes incels. Tenen els seus propis influencers, streamers i podcasts. La sèrie Adolescència de Netflix aborda aquest tema. El diari Público ha abordat la grassafòbia a propòsit del suïcidi de Sandra. Recordem també que estan darrere de la "cacera d'immigrants" de Torrepacheco, Murcia.

TV3 va emetre un documental sobre els fenòmens ultra que soscaven la convivència a través de la manipulació informativa a joves. El documental s'anomena "La Xarxa Ultra" i és molt recomanable per treballar la desinformació, polarització i discursos d'odi. Parla directament dels "fatxatubers" que són els streamers lligats a la ultradreta, la qual fomenta l'odi als diferents.

QUÈ ÉS EL GROOMING?

El grooming digital és una forma de violència sexual en línia en què una persona adulta estableix una relació de confiança amb un menor d'edat amb l'objectiu de manipular-lo emocionalment i obtenir favors sexuals, imatges íntimes o trobades físiques.

El terme *grooming* prové de l'anglès *to groom*, que significa "empolainar", "preparar" o "enganyar". L'agressor es fa passar sovint per algú de la mateixa edat o mostra un interès fals per guanyar-se la confiança del menor abans d'actuar. En ocasions també s'anomena «cat-phishing» per la relació que té amb el phishing i descriu les pràctiques en línia de certs adults per guanyar-se la confiança d'un (o una) menor fingint empatia, afecte, etc., amb la intensió d'obtenir imatges eròtiques o sexuals. La finalitat és el xantatge i finalment, la relació sexual directa amb l'infant amb la possibilitat d'enregistrar vídeos i imatges en xarxes pedòfiles. En ocasions és la porta d'entrada a xarxes de trata de persones.

Fases del grooming: Creació de vincle de confiança; aïllament de la víctima; Valoració dels riscos (de l'agressor, el que assegura la

asimetria); converses sobre sexe; peticions de naturalesa sexual.

DETECCIÓ DEL GROOMING DIGITAL

➤ Senyals d'alerta en l'alumnat

- ✓ **Canvis sobtats d'humor o comportament:** tristesa, nerviosisme o irritabilitat després d'estar en línia.
- ✓ **Secrets respecte a l'ús del mòbil o ordinador:** apaga la pantalla ràpidament, utilitza el mòbil a hores de la nit i arribar amb somnolència a classes o evita parlar sobre amb qui parla.
- ✓ **Augment de la connexió amb desconeguts** a xarxes socials, jocs en línia o xats.
- ✓ **Recepció de regals, diners o contingut sospitosos** per internet.
- ✓ **Comentaris sobre trobades amb persones "amics virtuals".**
- ✓ **Eliminació o canvi freqüent de perfils i contrasenyes.**
- ✓ **Desinterès escolar o baix rendiment,** sovint associat a malestar emocional.

➤ Senyals dins l'aula o al centre

- ✓ **Rumors o comentaris sobre contactes amb adults en línia.**
- ✓ **Confidències o denúncies entre companys** sobre situacions incòmodes o sospitoses.
- ✓ **Ús d'imatges íntimes o sexualitzades** entre alumnes o amb tercers.
- ✓ **Conductes d'aïllament, vergonya o culpa** per part de possibles víctimes.

PREVENCIÓ DEL GROOMING EN L'ENTORN EDUCATIU

➤ Educació digital i emocional

- ✓ **Incorporar la seguretat digital i la prevenció d'abusos en línia** dins del currículum.
- ✓ **Treballar el concepte de consentiment, confiança i límits personals.**
- ✓ **Ensenyar a reconèixer conductes manipuladores:** compliments excessius, peticions de silenci o de compartir contingut íntim.
- ✓ **Fomentar la reflexió sobre el que es publica i amb qui es parla en línia.**
- ✓ **Promoure el pensament crític** davant perfils falsos o identitats sospitoses.

➤ Protocols i actuació docent

- ✓ **Activar el protocol d'abús o assetjament digital** del centre educatiu.
- ✓ **Registrar i comunicar qualsevol sospita** a l'equip directiu o d'orientació.
- ✓ **No interrogar directament la víctima en públic**; oferir un espai segur i confidencial.
- ✓ **Informar les famílies** i, si cal, **contactar amb Mossos d'Esquadra** (unitat de delictes informàtics).
- ✓ **Assegurar el suport psicològic i emocional** de la víctima.

➤ Ús segur de la tecnologia

- ✓ **Educar sobre privacitat i configuracions segures** a xarxes socials i jocs en línia.
- ✓ **Ensenyar a no compartir imatges o informació personal amb desconeguts.**
- ✓ **Practicar simulacions de detecció** (com reconèixer perfils falsos o situacions de risc).
- ✓ **Promoure la denúncia responsable i la cultura de la confiança.**

➤ Suport emocional i mediació

- ✓ **Crear canals de comunicació segurs** perquè l'alumnat pugui demanar ajuda.
- ✓ **Treballar en xarxa amb famílies, serveis socials i forces de seguretat.**
- ✓ **Desenvolupar projectes de "ciberaliats" o mentors digitals** per prevenir situacions de risc.

AIXÒ POT SER UN DELICTE?

Podria estar penat per:

- Article 197 C.P.: Accés i intercepció il·lícita, consistent en el descobriment i la revelació de secrets a través de les TIC.
- Article 189 C.P.: delicte de pornografia infantil.
- Articles 169 i següents, 172 i següents del CP: amenaces i coaccions, que inclou tota conducta realitzada en contra de la voluntat de la persona, per por o pressió a través de les TIC:
- Infracció de la Lley de Protecció de dades de caràcter personal amb penes de multa molt altes.

RECURSOS I BIBLIOGRAFIA

L'Agència de ciberseguretat de Catalunya compta amb [materials sobre el grooming](#), en el que s'especifiquen les característiques, com actuen els ciberdepredadors sexuals, què poden fer les famílies per evitar-ho, què poden fer els menors i les conseqüències psicològiques.

Save The Children compta amb materials on es defineixen les [fases del grooming](#), un [informe](#) sobre la prevalença (vegeu que entre els 15-16 anys hi ha un 20%, subjectes dels tallers d'HIKAYA) i [vídeos](#). La fundació Maphre té un [vídeo explicatiu](#) també. Pantallas Amigas també [té un web](#), però sembla que sense molt de moviment. També [UNICEF](#) i [INCIBE](#) compten amb informació sobre detecció, fases i accions preventives.

Per últim cal destacar que a l'entorn dels videojocs [hi ha molt groomer](#) depredador sexual que està assetjant per aconseguir [captar infants](#), fins al punt que [la fiscalia](#) ha posat l'ull en Roblox.

QUÈ ÉS EL GRIEFING DIGITAL?

El **griefing digital** és una conducta d'assetjament o sabotatge dins d'entorns virtuals, especialment en **videojocs en línia**, **móns virtuals** o **plataformes de cooperació digital**, en què una persona (el griefer) busca **alterar o perjudicar l'experiència dels altres jugadors** de manera intencionada i repetida.

El terme prové de l'anglès *grief* ("pena", "molèstia") i literalment significa **"fer la guitza" o "fer patir"** dins un entorn digital.

El Griefing té un alt component masculista, doncs durant molt de temps l'entorn *gamer* ha estat un espai molt lligat a nois i joves homes. Per aquest motiu, la connotació dels insults, l'objecte i maneres són part de l'anomenada *manosfera* o *matxosfera*, sent les dones les perjudicades (tot i que hi ha més col·lectius afectats). S'acostuma a afirmar que dins del fenomen *gamer*, els griefers que van en contra de dones (encara que no només són l'únic objectiu: poden ser jugadors/es que no tenen el ranking suficient, no són suficientment bons, etc.) són molt agressius, sent els insults, greuges i vexacions molt fortes, el que no es troba a altres àmbits ni digitals ni socials-presencials.

Cal esmentar també que a l'entorn de videojocs també existeixen altres assetjadors com els groomers que el que fan és precisament el contrari: donar ànims i contacte sensual per a aconseguir captar infants (cas Roblox)

DETECCIÓ DEL GRIEFING DIGITAL

➤ Senyals d'alerta en l'alumnat

- ✓ **Canvis d'humor o frustració** després de jugar o participar en entorns digitals.
- ✓ **Comentaris com "m'estan molestant" o "no em deixen jugar tranquil·la"**.
- ✓ **Aïllament o rebuig a participar** en jocs o activitats col·laboratives en línia.
- ✓ **Rendiment escolar afectat** per estrès o manca de son derivats del joc.
- ✓ **Comportaments agressius o venjatiu** rere experiències en línia.
- ✓ **Exposició a insults, humiliacions o destrucció d'allò construït** dins de videojocs compartits.

➤ Senyals dins l'aula o al centre

- ✓ **Conflictes entre alumnes relacionats amb videojocs o plataformes en línia.**
- ✓ **Comentaris o burles sobre rendiment o "fracàs" en jocs.**

- ✓ **Reproducció d'actituds agressives o competitives extremes** en activitats presencials.
- ✓ **Denúncies informals** sobre companys que "fan trampes" o sabotegen partides.
- ✓ **Grups d'alumnes que exclouen o humilien altres jugadors** dins o fora de l'escola.

PREVENCIÓ DEL GRIEFING A L'ENTORN EDUCATIU

➤ Educació digital i convivència en línia

- ✓ **Incorporar l'educació en valors digitals** dins del currículum (respecte, col·laboració, joc net).
- ✓ **Debatre sobre comportaments ètics en videojocs** i el seu impacte emocional.
- ✓ **Treballar la gestió de la frustració i la competitivitat sana.**
- ✓ **Promoure activitats cooperatives en entorns virtuals**, no només competitives.
- ✓ **Fer servir jocs educatius per desenvolupar empatia i cooperació.**
- ✓ **Participar en esdeveniments de realitat virtual** on s'exposen les violències digitals que pateixen les dones *gamers*.

➤ **Protocols i actuació docent**

- **Detectar i registrar conflictes derivats de jocs o activitats digitals.**
- **Intervenir amb rapidesa i serenor** per evitar escalades d'odi o burles.
- **Dialogar amb les parts implicades** per entendre la situació i reparar el dany.
- **Coordinar-se amb famílies** per supervisar hàbits de joc i relacions en línia.
- **Treballar amb orientadors/es** si hi ha afectació emocional greu.

➤ **Ús responsable de la tecnologia**

- ✓ **Educar sobre les normes de convivència digital** (no fer trampes, no insultar, no sabotejar).
- ✓ **Promoure la netiqueta del joc en línia.**
- ✓ **Ensenyar a reportar conductes abusives** dins de plataformes i jocs.
- ✓ **Recomanar horaris saludables i equilibrats d'ús del joc.**

➤ **Suport i mediació**

- ✓ **Crear espais de diàleg** on l'alumnat pugui parlar d'experiències en línia.

- ✓ **Impulsar rols de “ciberaliats”** que detectin i denunciïn comportaments de *griefing*.
- ✓ **Promoure la cultura del joc segur i respectuós.**
- ✓ **Treballar la reparació i reflexió amb els agressors** des d'un enfocament educatiu, no punitiu.

AIXÒ POT SER UN DELICTE?

Podria estar penat per:

- Article 172 Codi Penal (CP d'ara endavant): Assetjament comès a través de les TIC.
- Article 510 del CP, tipificat com delictes d'incitació a l'odi o discriminació, així com l'elaboració o difusió de materials ofensius o hostils cap a determinats grups, i negació o trivialització de crims.

RECURSOS I BIBLIOGRAFIA

Sobre el Griefing encara no hi ha molta difusió del terme, tot i que a la recerca sí que apareix des de fa més de 10 anys.

Els mossos d'esquadra tenen una definició breu sobre el tema que s'inclou enmig d'altres.

La BBC ha fet un article descriptiu sobre el fenomen que pot ajudar a entendre-ho, així com també una empresa d'VPN, IONOS i una revista de videojocs argentina explica què pot fer la indústria.

El diari Público també ha publicat un article on parla d'aquells videojocs que directament atempten contra les dones en el seu *storytelling* on es normalitzen els abusos sexuals.

Hi ha alguns vídeos explicatius com el d'una empresa telefònica on es realitza un experiment amb gamers per visualitzar el masclisme i virulència contra les dones.

QUÈ ÉS EL DOXING DIGITAL?

El **doxing** (o doxxing) és una pràctica digital que consisteix en **recopilar, publicar o difondre informació personal o privada d'una persona** sense el seu consentiment, amb la intenció de fer-li mal, intimidar-la o exposar-la públicament.

El terme prové de l'abreviació anglesa “docs” (documents).

Fer *doxing* significa literalment “**exposar els documents**” d'algú.

Aquesta pràctica pot afectar tant **persones conegudes com ciutadans ordinaris**, i és especialment greu quan implica **menors d'edat o membres de grups vulnerables**.

En moltes ocasions el doxing es practica per assetjar a col·lectius no normatius, com migrants, LGTBI+, persones grasses, etc., compartint espai amb les discursos d'odi.

DETECCIÓ DEL DOXING DIGITAL

➤ Senyals d'alerta en l'alumnat

- ✓ **Por, ansietat o irritabilitat** sobtada després d'estar en línia.
 - ✓ **Comentaris sobre la pèrdua de privacitat** (“han publicat coses meves”, “saben on visc”, etc.).
 - ✓ **Rebuig a participar en activitats digitals o xarxes socials.**
 - ✓ **Augment de les absències o baix rendiment acadèmic.**
 - ✓ **Conductes d'aïllament o vergonya** per informació personal exposada.
 - ✓ **Recepció de missatges amenaçadors o burles a partir de dades personals filtrades.**
 - ✓ **Eliminació sobtada de perfils o comptes digitals.**
- **Senyals dins l'aula o al centre**
- ✓ **Rumors o burles basades en informació privada d'un alumne.**
 - ✓ **Comentaris o difusió d'imatges, adreces o dades personals.**
 - ✓ **Confidències d'altres alumnes** sobre comptes que comparteixen informació d'un company.

- ✓ **Tensió o distanciament social** entre grups d'alumnes després d'un incident digital.
- ✓ **Presència d'actituds de complicitat o silenci** davant una vulneració de la privacitat.

PREVENCIÓ DEL DOXING DIGITAL A L'ENTORN EDUCATIU

➤ Educació digital i privacitat

- ✓ **Ensenyar la importància de protegir les dades personals** (adreça, número de telèfon, fotos, ubicació, etc.).
- ✓ **Explicar què és el doxing i les seves conseqüències legals i emocionals.**
- ✓ **Fomentar el respecte digital i el dret a la intimitat.**
- ✓ **Treballar la diferència entre informació pública i privada.**
- ✓ **Fer tallers sobre configuració de privacitat** a xarxes i dispositius.

➤ Protocols i actuació docent

- ✓ **Activar el protocol d'assetjament o de violència digital** del centre.

- ✓ **Registrar els fets i comunicar-los immediatament** a l'equip directiu o d'orientació.
- ✓ **Garantir la confidencialitat i la seguretat de la víctima.**
- ✓ **Informar les famílies i, si cal, contactar amb Mossos d'Esquadra o serveis especialitzats.**
- ✓ **No culpabilitzar la víctima ni interrogar-la en públic.**
- ✓ **Assegurar suport psicològic i seguiment.**

➤ Ús responsable de la tecnologia

- ✓ **Educar sobre el consentiment digital:** no compartir mai dades o imatges alienes.
- ✓ **Promoure la denúncia responsable** davant casos de *doxing*.
- ✓ **Ensenyar a detectar i reportar contingut** que vulneri la privacitat.
- ✓ **Treballar l'empatia digital** i les conseqüències reals dels actes en línia.
- ✓ **Fomentar la reflexió abans de publicar o reenviar continguts.**

➤ Suport i mediació

- ✓ **Crear un espai de confiança** perquè l'alumnat pugui demanar ajuda.

- ✓ **Treballar la reparació del dany i la restauració de la convivència.**
- ✓ **Formar alumnes "ciberaliats"** per detectar i avisar de situacions de risc.
- ✓ **Col·laborar amb famílies i entitats externes** per promoure una cultura digital segura.

AIXÒ POT SER UN DELICTE?

Encara que el terme doxear no apareix de manera expressa en el Codi Penal espanyol, diverses de les seves manifestacions constitueixen delictes tipificats en la legislació vigent.

- Article 197 del Codi Penal : Descobriment i revelació de secrets. La difusió d'informació privada obtinguda sense permís pot ser considerada delictes de descobriment i revelació de secrets.
- Articles 208 i 209 del Codi Penal – Calúmnies i injúries. Si el *doxéo inclou difamacions, insults o acusacions falses, es pot incórrer en delictes d'injúries (expressions ofensives) o calúmnies (acusacions falses de delictes), especialment agreujats quan es fan amb publicitat o a través d'Internet.

➤ Articles 169 i següents del Codi Penal – Amenaces: Preveuen penes de presó quan el *doxéo es realitza amb la finalitat d'intimidat, coaccionar o amenaçar a una persona. Les penes poden veure's agreujades si la víctima pertany a col·lectius vulnerables o si els fets encaixen dins del delictes d'assetjament reiterat.

➤ Llei orgànica 1/1982, de protecció civil del dret a l'honor, a la intimitat personal i familiar i a la pròpia imatge.

RECURSOS I BIBLIOGRAFIA

El doxing pot significar filtració de dades el que pot fer concorre altres fenòmens relacionats amb la ciberseguretat, qüestió que abunda [aquest web](#).

El doxing es [defineix a Newtral](#) com la revelació d'informació personal no demanada per la persona que la pateix. INCIBE té una [infografia descarregable](#) molt il·lustrativa. Avast, l'empresa de software antivirus [dona tips](#) per quan es trobi una persona amb doxéo.

Per últim, com que el doxing tracta sobre la privacitat, és molt important cuidar-la a l'entorn digital, i per aquest motiu INCIBE ha fet un [recull de recomanacions](#).

QUÈ ÉS EL CIBERCONTROL DE PARELLA?

El **cibercontrol de parella** (també anomenat control digital o violència digital en l'àmbit de parella) és l'ús d'eines i tecnologies digitals per **controlar, vigilar, intimidar, humiliar o coaccionar** la parella. Pot aparèixer tant en relacions d'adolescents com d'adults i inclou conductes que van des de missatges obsessius fins a la instal·lació d'eines per espiar el dispositiu de la víctima.

El fenomen de cibercontrol de parelles és una pauta utilitzada freqüentment per parelles adolescents i joves, on no es considera o es pren com a negatiu que l'altre et controlï o vigili. Es pensa que, com que no s'està fent cap cosa que posi en dubte la parella, doncs no passa res si l'altre vigila. Aquest punt es corrobora en la recerca, doncs el jovent normalitza aquest control i no el considera negatiu ni aberrant.

El cibercontrol de parella va des de la necessitat d'estar ubicada en l'espai de manera continua, deixar accedir a la parella a les xarxes socials, dispositius mòbils i altres elements per vigilar el que es fa, fins a arribar al control remot dels dispositius per vigilar directament i on-line.

DETECCIÓ DEL CIBERCONTROL EN LA PARELLA

➤ Senyals d'alerta en l'alumnat

- ✓ **Canvis d'humor, tristesa o irritabilitat** després d'interaccions digitals amb la parella.
- ✓ **Por o dependència respecte al mòbil** ("si no li contesto, s'enfadarà").
- ✓ **Control excessiu o vigilància mútua:** revisió de missatges, contrasenyes o xarxes socials.
- ✓ **Restricció d'amistats o activitats socials** per exigència de la parella.
- ✓ **Missatges constants o exigència de resposta immediata.**
- ✓ **Publicacions o stories de control:** localitzacions, comentaris possessius o gelosia pública.
- ✓ **Aïllament del grup d'amics o familiars.**

➤ Senyals dins l'aula o al centre

- ✓ **Conflictes o discussions recurrents entre parelles adolescents.**
- ✓ **Comentaris normalitzats sobre gelosia o "proves d'amor digital".**

- ✓ **Rumors sobre control o vigilància dins del grup classe.**
- ✓ **Mostres de submissió o por** davant la parella en espais públics o digitals.
- ✓ **Canvis de comportament relacionats amb notificacions o missatges rebuts.**

PREVENCIÓ DEL CIBERCONTROL EN LA PARELLA A L'ENTORN EDUCATIU

➤ Educació afectiusexual i digital

- ✓ **Treballar el concepte de relació sana i consentida:** respecte, confiança i autonomia.
- ✓ **Desmuntar mites romàntics** ("si em controla és perquè m'estima").
- ✓ **Educar sobre consentiment i privacitat digital.**
- ✓ **Analitzar exemples reals o ficticis** de cibercontrol i debatre'n els efectes.
- ✓ **Fomentar l'autoreflexió:** què és acceptable i què no en una relació digital.

➤ Protocols i actuació docent

- ✓ **Activar el protocol de violència masclista o de relacions abusives** si s'identifica risc.

- ✓ **Registrar observacions i comunicar-les** a l'equip d'orientació o direcció.
- ✓ **Mantenir la confidencialitat i oferir suport emocional.**
- ✓ **Contactar amb la família i, si cal, amb serveis especialitzats.**
- ✓ **Acompanyar la víctima, sense culpabilitzar-la ni pressionar-la.**

➤ Ús responsable de la tecnologia

- ✓ **Promoure la privacitat i la llibertat digital** dins de les relacions.
- ✓ **Ensenyar a identificar conductes de control:** revisar dispositius, demanar contrasenyes, rastrear ubicacions.
- ✓ **Fomentar la denúncia i la recerca d'ajuda** en cas de control o xantatge emocional.
- ✓ **Treballar la importància del respecte i la confiança en línia.**

➤ Suport i mediació

- ✓ **Crear espais de confiança i diàleg** per parlar sobre relacions i tecnologia.
- ✓ **Impulsar tallers o campanyes de sensibilització** sobre violència digital en la parella.

- ✓ **Treballar la mediació entre iguals** i la prevenció des de la convivència.
- ✓ **Cooperar amb professionals externs** (psicòlegs, educadors socials, entitats feministes).

AIXÒ POT SER UN DELICTE?

Podria estar penat per:

- Article 172 ter i següents C.P.: Assejament comès a través de les TIC.
- Article 197 C.P.: Accés i intercepció il·lícita, descobriment i revelació de secrets a través de les TIC.
- Article 205 i següents C.P.: Delictes contra l'honor, injúries i calúmnies.
- Article 263 i següents i 625.1 C.P.: Interferència en dades i en sistema per a danyar o modificar dades de la víctima.

RECURSOS I BIBLIOGRAFIA

La Fundació FAD a través del Centro Reina Sofia va publicar [un baròmetre](#) on s'analitzaven les percepcions del jovent entorn a cibercontrol de parella on han desvetllat que el [19 % dels joves i](#)

[13 % de les joves](#) consideren normal que es controli.

INCIBE compta amb tips per saber si s'està controlant a la parella en [una infografia](#) descarregable.

Un article del eldiario.es es pregunta des de [de quan que és normal compartir la ubicació](#) en joves. També el Diario Público ha publicat [algun article](#) on es qüestiona si la fidelitat s'ha de declarar a través de compartir el GPS.

Per últim, el Instituto de la Mujer de la Junta de Andalucía, va publicar una [guia sobre les ciberviolències](#) en l'adolescència on hi ha un apartat específic en relació al control de parella digital, pàg. 19.

QUÈ ÉS EL CIBERFLASHING?

El **ciberflashing** és l'enviament no sol·licitat i no consentit de contingut sexual o explícit, generalment imatges o vídeos de caràcter íntim (sovint genitals o actes sexuals), a una altra persona a través de mitjans digitals.

És una forma de **violència sexual digital**, ja que implica **una vulneració del consentiment** i provoca **incomoditat, por o impacte emocional** en la persona que el rep.

El nom prové del terme anglès *flashing* ("exhibicionisme"), però traslladat a l'àmbit tecnològic: l'**exhibicionisme digital**. Es tracta de l'enviament de nudes, fotopenis i escenes de vídeos de masturbació masculina.

Un estudi britànic va concloure que un 75 % de noies i dones d'entre 12 i 18 anys havien rebut contingut no desitjat ni demanat d'homes als seus dispositius o xarxes socials. Durant el 2021 un 20 % de noies i dones del Regne Unit havien rebut imatges no sol·licitades, el que suposa un conducta vexatòria molt incisiva i inapropiada que afecta fonamentalment a dones. Hi ha el cas de Roblox en el que també s'ha descobert que el

ciberflashing arriba a infants que juguen a videojocs.

DETECCIÓ DEL CIBERFLASHING DIGITAL

➤ Senyals d'alerta en l'alumnat

- ✓ **Reaccions d'angoixa, vergonya o incomoditat** després d'utilitzar el mòbil o rebre missatges.
- ✓ **Canvis sobtats d'humor o comportament** quan es parla de xarxes socials o aplicacions.
- ✓ **Comentaris com "m'han enviat una cosa molt rara" o "m'he espantat amb una imatge"**.
- ✓ **Evitació d'espais digitals o aplicacions de missatgeria.**
- ✓ **Mostres de por o desconfiança envers el dispositiu o companys.**
- ✓ **Baixada del rendiment escolar o desconexió emocional** després d'un incident digital.
- ✓ **Rumors entre companys** sobre imatges rebudes o compartides sense permís.

➤ Senyals dins l'aula o al centre

- ✓ **Comentaris o bromes sexualitzades** sobre contingut rebut o enviat.

- ✓ **Difusió d'imatges o captures** d'origen dubtós o íntim.
- ✓ **Alumnes que mostren imatges a altres sense consentiment.**
- ✓ **Conductes de complicitat o silenci** davant d'una situació d'abús digital.
- ✓ **Confidències entre alumnes** sobre experiències d'incomoditat o violència digital.

PREVENCIÓ DEL CIBERFLASHING A L'ENTORN EDUCATIU

➤ Educació afectiusexual i digital

- ✓ **Treballar el respecte i el consentiment** com a eix central de la convivència digital.
- ✓ **Ensenyar la diferència entre interacció sexual consentida i abús digital.**
- ✓ **Analitzar casos o exemples adaptats a l'edat** per debatre sobre límits i drets.
- ✓ **Incloure tallers d'educació sexual segura i respectuosa** amb experts.
- ✓ **Promoure la reflexió sobre la privacitat corporal i emocional.**

➤ Protocols i actuació docent

- ✓ **Activar el protocol de violència sexual o digital** si s'identifica una situació de ciberflashing.
- ✓ **Registrar els fets amb discreció i comunicar-los immediatament** a l'equip directiu o d'orientació.
- ✓ **Assegurar confidencialitat i suport emocional** a la víctima.
- ✓ **No culpabilitzar la víctima ni minimitzar els fets.**
- ✓ **Informar les famílies i, si cal, contactar amb Mossos d'Esquadra o serveis especialitzats.**

➤ Ús segur de la tecnologia

- ✓ **Educar sobre configuracions de privacitat i seguretat** (AirDrop, Bluetooth, missatgeria, xarxes socials).
- ✓ **Fomentar el pensament crític i la denúncia responsable.**
- ✓ **Ensenyar com bloquejar i reportar contingut o usuaris ofensius.**
- ✓ **Desnormalitzar l'humor o la curiositat sexual sense consentiment.**

➤ Suport emocional i mediació

- ✓ **Crear un espai de confiança** on l'alumnat pugui demanar ajuda sense por.

- ✓ **Treballar la reparació i la restauració de la convivència.**
- ✓ **Fer activitats sobre empatia digital i respecte als límits personals.**
- ✓ **Col·laborar amb serveis externs i entitats especialitzades** en violències digitals.

AIXÒ POT SER UN DELICTE?

De moment, és denunciable dins de l'article 37.5 de la Llei de Protecció de la Seguretat Ciutadana: "La realització o incitació a la realització d'actes que atemptin contra la llibertat i indemnitat sexual, o executar actes d'exhibició obscena, quan no constitueixi infracció penal".

Si l'enviament d'aquestes imatges és a una persona menor de 16 anys i en aquestes imatges hi ha o es representa a un menor, està regulat en l'apartat dos de l'article 183 ter del Codi Penal: "El que a través d'internet, del telèfon o de qualsevol altra tecnologia de la informació i la comunicació contacti amb un menor de setze anys i realitzi actes dirigits a engalipar-li perquè li faciliti material pornogràfic o li mostri imatges pornogràfiques en les quals es representi o aparegui un menor, serà castigat amb una pena de presó de sis mesos a dos anys".

RECURSOS I BIBLIOGRAFIA

El ciberflashing sembla ser que és difícil de manejar i de prohibir, el que no significa que sigui denunciable. Es profereix això degut a que el mitjà que s'utilitza fonamentalment és la missatgeria tant de les xarxes socials, videojocs (audioxats) i missatgeria a l'ús, i molt sovint es realitza de manera indiscriminada. El fet que arribi a tres [quartes parts de la població femenina](#) no és de rebut, però les plataformes no posen de la seva part per [controlar els continguts](#) (actualment, menys degut a l'alineació de les plataformes amb les polítiques de Donald Trump). The Guardian parla d'un [impacte devastador](#) en dones, doncs no han de rebre aquests continguts, però ho reben. Al Diario Público apareix un article en el que es referencia la pregunta sobre a [quina edat vas rebre el primer nude](#), i les respostes varien d'entre els 8 i els 10 anys...

Pantallas Amigas té un desglossament interessant del [fenomen del ciberflashing](#) en el que dona tips per evitar-ho.

Cal destacar que la fiscalia ha obert procediment [judicial contra Roblox](#) doncs s'ha confirmat que no han ficat cap tipus de control de continguts entorn a infants que juguen al videojoc.

QUÈ ÉS LA SUPLANTACIÓ D'IDENTITAT DIGITAL?

La **suplantació d'identitat digital** és l'acte de **fer-se passar per una altra persona a internet o a través de mitjans digitals**, amb la intenció d'obtenir-ne un benefici, enganyar, manipular, difondre informació falsa o perjudicar-ne la reputació.

Aquesta pràctica implica **utilitzar sense permís les dades personals, imatges, comptes o credencials** d'una altra persona, fent creure als altres que és ella mateixa.

És una de les formes més comunes de **violència o frau digital**, especialment entre adolescents, per la facilitat amb què es pot crear o modificar perfils en línia. Actualment es relaciona de manera directa amb la ciberseguretat, però durant molt de temps ha tingut el doble objectiu d'enganyar per obtenir benefici i de perjudicar la reputació.

Cal dir que actualment els i les adolescents es fan a sí mateixos suplantació d'identitat, doncs un tant per cent elevat compta amb dues comptes de la mateixa xarxa social. Es fa per així tenir una oficial i una altre més privada on fer el cafre/pallasso i que no se'l miri malament.

DETECCIÓ DE LA SUPLANTACIÓ D'IDENTITAT DIGITAL

➤ Senyals d'alerta en l'alumnat

- ✓ **Comentaris** com “han fet un perfil amb el meu nom” o “m'estan fent passar per algú altre”.
- ✓ **Missatges o publicacions sospitoses** que no han estat fetes per la persona afectada.
- ✓ **Rebuig, burles o rumors** després de la difusió de contingut fals o manipulat.
- ✓ **Canvis de comportament sobtats:** ansietat, por o evitació de xarxes socials.
- ✓ **Desaparició o bloqueig de perfils personals** per intentar fugir de la situació.
- ✓ **Denúncies d'amics o companys** que han rebut missatges estranys del “perfil fals”.
- ✓ **Pèrdua de confiança en l'entorn digital.**

➤ Senyals dins l'aula o al centre

- ✓ **Circulació de perfils falsos o missatges manipulats** entre l'alumnat.
- ✓ **Conflictes o malentesos derivats d'usos fraudulents de comptes o imatges.**

- ✓ **Rumors o burles sobre contingut atribuït falsament a un alumne.**
- ✓ **Comentaris sobre “hackeig” o robatori de contrasenyes.**
- ✓ **Conductes de silenci o por a denunciar** per vergonya o desconfiança.

PREVENCIÓ DE LA SUPLANTACIÓ D'IDENTITAT A L'ENTORN EDUCATIU

➤ Educació digital i ciberseguretat

- ✓ **Treballar el concepte d'identitat digital** i la importància de protegir-la.
- ✓ **Ensenyar a crear contrasenyes segures i úniques.**
- ✓ **Promoure l'ús responsable de les xarxes socials** i la gestió de la privacitat.
- ✓ **Fer tallers sobre verificació de perfils i detecció d'usuaris falsos.**
- ✓ **Educar sobre les conseqüències legals** de la suplantació d'identitat.

➤ Protocols i actuació docent

- ✓ **Recollir informació i proves digitals** (captures de pantalla, URL, missatges).

- ✓ **Comunicar el cas a l'equip directiu i orientació** per activar el protocol corresponent.
- ✓ **Assegurar la confidencialitat i la protecció de la víctima.**
- ✓ **Informar les famílies i, si cal, contactar amb Mossos d'Esquadra o l'Oficina de Seguretat del Internauta (OSI).**
- ✓ **Acompanyar emocionalment l'alumne i desmentir públicament la informació falsa, si és oportú.**

➤ Ús segur i responsable de la tecnologia

- ✓ **Fomentar la configuració segura de comptes i dispositius.**
- ✓ **Ensenyar a reconèixer intents de phishing, scam o engany.**
- ✓ **Promoure bones pràctiques de verificació d'identitat** abans de compartir informació.
- ✓ **Desaconsellar compartir dades personals o imatges** en grups oberts o amb desconeguts.

➤ Suport, mediació i restauració

- ✓ **Crear espais de diàleg i confiança** per a la detecció primerenca.

- ✓ **Treballar la reparació del dany i la recuperació de la imatge digital.**
- ✓ **Desenvolupar projectes de sensibilització** sobre identitat i reputació digital.
- ✓ **Fomentar el paper dels “ciberaliats”** per avisar de perfils falsos o conductes sospitoses.

AIXÒ POT SER UN DELICTE?

Podria estar penat per:

- Article 401 (Usurpació de l'estat civil): Castiga a qui usurpi la identitat d'una altra persona per a cometre actes jurídics o perjudicar tercers.
- Article 172 bis, apartat 5: Sanciona l'ús de la imatge d'una persona sense el seu consentiment per a crear anuncis o perfils falsos en xarxes socials
- Altres delictes relacionats: La suplantació d'identitat digital també pot emmarcar-se en altres tipus penals, com l'estafa informàtica (article 248) o els delictes contra la intimitat i revelació de secrets (articles 197 i següents).

RECURSOS I BIBLIOGRAFIA

La suplantació d'identitat té les besants explicitades: per una banda vol obtenir beneficis fent-se passar una persona per una altre, qüestió que es relaciona més amb la ciberdelinqüència; per l'altre, es vol fer mal a la reputació d'una altre persona i per això es suplanta la identitat d'una persona x, qüestió que és més social i es relaciona amb el jovent. L'Agència Catalana de Ciberseguretat es fixa en [l'àmbit de la ciberdelinqüència](#) i [els fraus](#) en els materials que publica al seu web. INCIBE també té els [seus materials](#), on incideixen en els aspectes socials. La pàgina de [Save The Prof explica algunes recomanacions](#) de com actuar en casos de suplantació d'identitat depenent de la xarxa social de la que es tracti.

Sobre la [auto-suplantació de la identitat](#), cal dir que els i les adolescents que la practiquen el que busquen es sortir del focus de pares i mares, al que se li anomena “fake instagram”. Al recentment publicat informe [Infancia Digital](#) d'UNICEF i el gobierno de España, es confirma que entorn del 50% dels/es adolescents tenen dues comptes a una mateixa xarxa social.

QUÈ ÉS LA REVENGE PORN (PORNOVENGANÇA)

La **revenge porn** (o **pornoengança**) és la **difusió sense consentiment de vídeos íntims** d'una persona amb la intenció d'humiliar-la, venjar-se, controlar-la o obtenir un benefici (social, emocional o econòmic). Pot implicar tant la publicació en xarxes socials com l'enviament a tercers per WhatsApp, fòrums o altres canals.

L'anomenat Revenge Porn és una pràctica menyspreable que consisteix en la difusió de material íntim, sexual, en la majoria dels casos explícit, sense el consentiment de la víctima (persona que apareix a la foto o el vídeo) amb l'única intenció de danyar la seva imatge i difamar. És un delictes, una forma de violència de gènere que no és pornografia, doncs les imatges o vídeos no s'han tret amb ànim de lucre, sinó que es prenen dins de l'àmbit privat (esperant que allà es quedi). En veritat no és tampoc una venjança doncs les imatges no es treuen amb aquesta intenció, sinó que es a posteriori d'una relació quan es dona. En el cas de l'home, és tractat com a mascle alfa i no pateix conseqüències. A més, en molts casos, practiquen la suplantació de la identitat per no ser desenmascarats (tot i que

aquest punt, si es porta a investigació policial, se sap que es pot desvetllar per les IP i altres rastres digitals)

DETECCIÓ DEL REVENGE PORN DIGITAL

➤ Senyals d'alerta en l'alumnat

- ✓ **Canvis bruscos d'humor, ansietat o vergonya** després d'utilitzar xarxes o missatgeria.
- ✓ **Evitació del mòbil o de xarxes socials**, o bé por a mirar notificacions.
- ✓ **Comentaris com "m'han amenaçat amb penjar fotos meves" o "m'han traït"**.
- ✓ **Rumors o difusió d'imatges íntimes** dins del grup d'alumnes.
- ✓ **Rebuig, burles o humiliacions públiques** basades en contingut personal.
- ✓ **Disminució del rendiment acadèmic, aïllament o absències reiterades**.
- ✓ **Mostres de culpa o por davant la possibilitat que es desvetlli als progenitors o professorat**.

➤ Senyals dins l'aula o al centre

- ✓ **Compartició o comentaris sobre imatges íntimes d'alumnes**.
- ✓ **Conductes de complicitat o silenci** entre companys.
- ✓ **Rumors sobre relacions acabades de parella o discussions digitals**.
- ✓ **Alumnes que demanen "parlar en privat" per un tema digital**.
- ✓ **Difusió de contingut sexualitzat amb noms o perfils reals**.

PREVENCIÓ DEL REVENGE PORN A L'ENTORN EDUCATIU

➤ Educació afectiusexual i digital

- ✓ **Treballar el respecte i el consentiment digital** com a pilars fonamentals.
- ✓ **Desmuntar mites de confiança i possessió** dins de les relacions adolescents.
- ✓ **Fer tallers sobre sexualitat responsable, privacitat i límits**.
- ✓ **Analitzar situacions reals o casos simulats** per promoure el pensament crític.
- ✓ **Promoure la idea que la culpa mai és de la víctima**.

➤ Protocols i actuació docent

- ✓ **Activar immediatament el protocol de violència sexual o digital** si es confirma o sospita un cas.
- ✓ **Preservar proves digitals** (captures, missatges, URL) sense difondre-les.
- ✓ **Garantir la confidencialitat i el respecte absolut a la víctima.**
- ✓ **Informar les famílies i contactar amb Mossos d'Esquadra o serveis especialitzats.**
- ✓ **Acompanyar emocionalment la víctima i facilitar l'atenció psicològica.**
- ✓ **Evitar la revictimització:** no qüestionar ni culpabilitzar.

➤ Ús responsable de la tecnologia

- ✓ **Educar sobre els riscos de compartir contingut íntim**, fins i tot en relacions de confiança.
- ✓ **Treballar el concepte de “consentiment digital permanent”:** el dret a decidir qui veu què i quan.
- ✓ **Ensenyar a reportar i eliminar contingut a plataformes digitals.**
- ✓ **Promoure la denúncia i la solidaritat entre iguals.**

➤ Suport i restauració

- ✓ **Crear espais segurs d'escolta i confiança.**
- ✓ **Fomentar rols de “ciberaliats”** que ajudin a detectar i avisar de contingut no consentit.
- ✓ **Restablir la convivència i la reputació digital** de la víctima.
- ✓ **Treballar la responsabilitat digital com a valor comunitari.**
- ✓ **Col·laborar amb entitats especialitzades** en violències digitals i educació emocional.

AIXÒ POT SER UN DELICTE?

Podria estar penat per:

- Article 197.7 del CP estableix en un primer paràgraf que “serà castigat amb una pena de presó de tres mesos a un any o multa de sis a dotze mesos el que, sense autorització de la persona afectada, difongui, reveli o cedeixi a tercers imatges o gravacions audiovisuals d'aquella que hagués obtingut amb la seva anuència en un domicili o en qualsevol altre lloc fora de l'abast de la mirada de tercers, quan la

divulgació menyscabi greument la intimitat personal d'aquesta persona”.

RECURSOS I BIBLIOGRAFIA

INJUVE compta amb [material informatiu](#) sobre el Revenge-porn, no massa extens ni exhaustiu.

El web elderecho també compta amb [definició, recomanacions](#) sobre què fer i alguns tips.

A Netflix hi ha una sèrie documental “[El hombre más odiado de internet](#)” de fa pocs anys en el que s'explicita un famós cas d'una mare que va poder culpar a un agressor del revenge porn que li practicava a la seva filla.

Un cas que va tenir ressò a Espanya és el cas de la [dona treballadora de la IVECO](#) de Madrid, que es va suïcidar per patir difusió de vídeos sexuals de l'anterior parella en els whatsapps de treballadors de l'empresa. Als tallers sempre diem que la víctima no s'ha de fer més mal i que l'agressor és qui fa el mal per afavorir que no succeeixin casos com aquest.

QUÈ ÉS LA SEXTORSIÓ?

La **sextorsió** és una forma de **xantatge digital** en què una persona amenaça una altra amb **difondre imatges, vídeos o missatges de contingut sexual** si no li entrega diners, més contingut íntim, favors sexuals o altres concessions.

Funciona de manera similar al Phishing, SMShing, etc, és que algu/na persona rebí notificació, correu, missatge en que se't demana una quantitat de diners per vídeos o imatges que suposadament l'assetjadora té de tu. És un xantatge molt habitual a infants i adolescents i a gent gran, per ser col·lectius que en ocasions funcionen de manera ingènua en internet

DETECCIÓ DE LA SEXTORSIÓ DIGITAL

➤ Senyals d'alerta en l'alumnat

- ✓ **Por, ansietat o nerviosisme intens** després d'usar el mòbil o les xarxes.
- ✓ **Comentaris com "m'estan amenaçant" o "m'han dit que publicaran fotos meves".**

- ✓ **Canvis sobtats de comportament:** aïllament, vergonya o irritabilitat.
- ✓ **Disminució del rendiment acadèmic o absentisme sense explicació.**
- ✓ **Eliminació de perfils o comptes digitals** de manera sobtada.
- ✓ **Petició d'ajuda indirecta** ("tinc un problema greu amb algú d'internet").
- ✓ **Conductes d'angoixa econòmica** (demandar diners, preocupació sobtada).
- ✓ **Rumors o burles a xarxes** relacionats amb imatges privades.

➤ Senyals dins l'aula o al centre

- ✓ **Confidències entre companys sobre xantatges o amenaces digitals.**
- ✓ **Comentaris o bromes sobre vídeos o fotos privades.**
- ✓ **Rumors que circulen sobre un alumne/a i continguts íntims.**
- ✓ **Aïllament o distanciament social** d'un alumne després d'un possible incident digital.
- ✓ **Canvis emocionals sense causa aparent.**

PREVENCIÓ DE LA SEXTORSIÓ A L'ENTORN EDUCATIU

➤ Educació afectiusexual i digital

- ✓ **Educar sobre consentiment, confiança i límits digitals.**
- ✓ **Explicar què és la sextorsió i com funciona** (engany inicial, obtenció de contingut, xantatge). Fonamentalment transmetre que el xantatge no s'atura mai: sempre que aconseguixi quelcom el xantatgista, voldrà més.
- ✓ **Treballar el dret a la intimitat i la llibertat sexual.**
- ✓ **Fomentar la reflexió sobre la pressió social i emocional** en les relacions digitals.
- ✓ **Reforçar el missatge: la culpa mai és de la víctima.**

➤ Protocols i actuació docent

- **Activar immediatament el protocol de violència sexual o digital.**
- **Preservar proves digitals** (captures, missatges, perfils) sense difondre-les.
- **Comunicar el cas a direcció i orientació** i implicar els cossos policials (Mossos d'Esquadra).

- Garantir la confidencialitat i el suport emocional de la víctima.
- Informar la família amb tacte i sense culpabilitzar.
- Informar als cossos de seguretat: mossos d'esquadra
- Derivar a serveis psicològics o especialitzats en violències digitals.

➤ Ús segur i responsable de la tecnologia

- ✓ Promoure la cura de la privacitat digital i la protecció de dades personals.
- ✓ Ensenyar a identificar perfils falsos o sospitosos.
- ✓ Treballar la importància de no compartir contingut íntim amb desconeguts.
- ✓ Ensenyar com bloquejar, reportar i denunciar situacions de sextorsió.
- ✓ Fomentar el pensament crític davant la pressió o manipulació digital.

➤ Suport i restauració

- ✓ Oferir un espai de confiança per explicar la situació sense por ni judici.
- ✓ Treballar la reparació emocional i la reconstrucció de l'autoestima.

- ✓ **Sensibilitzar la comunitat educativa** sobre les conseqüències del xantatge digital.
- ✓ **Promoure rols de “ciberaliats”** per detectar i avisar de situacions de risc.
- ✓ **Col·laborar amb entitats i professionals** de prevenció i suport en violències digitals.

AIXÒ POT SER UN DELICTE?

Podria estar penat per:

- Articles 169 i següents i 172 i següents C.P.: Amenaces i coaccions, inclosa tota conducta realitzada en contra de la voluntat de la persona, per por o pressió, a través de les TIC.

RECURSOS I BIBLIOGRAFIA

El mossos d'esquadra compten amb informació sobre el sextorsion [al seu web](#) on expliquen que es tracta d'una estafa. [INCIBE](#) també.

Cal dir que el més clàssic de sextorsion es feia fa temps amb un [missatge que anava adreçat](#) al propietari de l'ordinador en el que es bloquejava l'ordinador i afirmava que fins que no paguis x quantitat a la policia (sic) no podies continuar.

Hi ha publicat un documental biogràfic sobre el sextorsion que va patir una dona. Es va emetre a Sense Ficció i s'anomena “[Diari de la meva sextorsió](#)”. TV3 també ha [publicat material](#) sobre la temàtica.

L'oficina de seguretat de l'internauta compta amb un [vídeo sobre el tema](#).

Existeixen empreses com [Reputation Up](#) que ajuden a netejar la xarxa de fotografies i vídeos si són exposats com a sextorsion.

QUÈ SÓN LES DEEPFAKES?

Les **deepfakes** són continguts digitals (imatges, vídeos o àudios) generats o modificats mitjançant intel·ligència artificial (IA) per fer que una persona sembli dir o fer coses que no ha dit ni ha fet realment.

El nom prové de “deep learning” (aprenentatge profund) i “fake” (fals). Aquestes tecnologies permeten **substituir cares, veus o gestos** amb un nivell de realisme molt alt, fent molt difícil distingir el contingut fals de l'autèntic. Tot i que poden tenir usos legítims (cinema, educació, art), cada cop són més freqüents en **abusos digitals, desinformació o violència sexual digital**. Deepfake és una forma d'intel·ligència artificial (IA) utilitzada per crear imatges, sons i vídeos enganyosos convincents. Un deepfake és un vídeo hiperrealista manipulat digitalment que representa a persones que diuen o fan coses que en realitat mai han succeït. La tecnologia de Deepfake s'utilitza més notablement amb finalitats nefastes, com ara enganyar al públic al difondre informació falsa o propaganda.

En el context educatiu els deep-fakes són utilitzats per l'alumnat per fer d'arma llancívola a

companys/es i fins i tot per afectar a professorat que estigui en el punt de mira per quelcom.

DETECCIÓ DE LES DEEPFAKES DIGITALS

➤ Senyals d'alerta en l'alumnat

- ✓ **Confusió o dubtes** sobre la veracitat de vídeos o imatges virals.
- ✓ **Difusió o comentaris sobre continguts “impactants”** que podrien ser falsos.
- ✓ **Burles, rumors o humiliacions** basades en vídeos manipulats d'alumnes o coneguts.
- ✓ **Canvis d'actitud o vergonya** després que circuli un vídeo compromès fals.
- ✓ **Comentaris com “això no és veritat, però sembla real”**.
- ✓ **Rebuig o por a les xarxes** després d'un possible cas de suplantació amb imatge o veu.

➤ Senyals dins l'aula o al centre

- ✓ **Circulació de vídeos o àudios dubtosos** sobre companys, docents o personatges públics.
- ✓ **Conflictes entre alumnes** provocats per continguts manipulats.

- ✓ **Normalització del consum de contingut fals o pornogràfic creat amb deepfake.**
- ✓ **Comentaris com “era una broma” o “només era un filtre”**.
- ✓ **Dificultat de l'alumnat per distingir informació real de contingut falsificat.**

PREVENCIÓ DE LES DEEPFAKES A L'ENTORN EDUCATIU

➤ Educació digital i mediàtica

- ✓ **Treballar la competència mediàtica:** com verificar fonts, contrastar informació i reconèixer manipulacions visuals.
- ✓ **Mostrar exemples segurs de deepfakes** per analitzar-ne els senyals (parpelleig, sincronització de veu, gestos artificials).
- ✓ **Educar sobre les conseqüències legals i ètiques** de crear o difondre contingut falsificat.
- ✓ **Fomentar el pensament crític i la responsabilitat digital.**
- ✓ **Debatre sobre el consentiment i la manipulació d'imatges personals.**

Protocols i actuació docent

- ✓ **Registrar i comunicar immediatament** qualsevol cas de suplantació o vídeo manipulat.
- ✓ **Activar el protocol de violència digital o assetjament** si hi ha víctimes afectades.
- ✓ **Preservar proves digitals (captures, enllaços, missatges)** sense difondre-les.
- ✓ **Informar les famílies i contactar amb els Mossos d'Esquadra** o serveis especialitzats si cal.
- ✓ **Assegurar suport emocional i confidencialitat.**

➤ Ús responsable de la tecnologia

- ✓ **Ensenyar a no compartir contingut dubtós** sense comprovar-ne l'origen.
- ✓ **Fomentar la verificació d'imatges i vídeos** amb eines digitals (Google Images, InVID, TinEye, etc.).
- ✓ **Explicar com la IA pot ser usada tant per crear com per combatre desinformació.**
- ✓ **Promoure la reflexió sobre la reputació digital i la privacitat.**

➤ Suport i restauració

- ✓ **Crear espais de confiança** on l'alumnat pugui parlar sobre continguts falsos o manipulats.
- ✓ **Reparar la imatge digital de la víctima** amb suport institucional i social.
- ✓ **Treballar la cultura del respecte i la veracitat digital.**
- ✓ **Col·laborar amb entitats tecnològiques o de ciberseguretat** per fer tallers o xerrades formatives.

AIXÒ POT SER UN DELICTE?

Podria estar penat per:

- Article 401 (Usurpació de l'estat civil): Castiga a qui usurpi la identitat d'una altra persona per a cometre actes jurídics o perjudicar tercers.
- Article 197.7: La simple creació de contingut íntim fals d'una altra persona pot ser punible fins i tot sense difusió massiva.
- Article 172 bis, apartat 5: Sanciona l'ús de la imatge d'una persona sense el seu consentiment per a crear anuncis o perfils falsos en xarxes socials

Altres delictes relacionats: La suplantació d'identitat digital també pot emmarcar-se en altres tipus penals, com l'estafa informàtica

(article 248) o els delictes contra la intimitat i revelació de secrets (articles 197 i següents).

RECURSOS I BIBLIOGRAFIA

L'Agència Catalana de Ciberseguretat compta amb [material sobre el deep-fake](#), anomenat Hipertrucatge, amb material per [treballar-ho a secundària](#) i un [powerpoint](#).

INCIBE també ha [fet materials](#) molt ben treballats sobre la temàtica, fins al punt de separar aspectes que puguin afectar a un [professional/ empresari](#) i també al [context educatiu](#). Als dos contextos poden ser diferents les afectacions a la reputació, a l'excel·lència professional, les intencionalitats i l'abast. Al context del professorat hi ha preocupació per les agressions i denúncies falses cap a professorat, cosa que el deep fake podria accelerar o convertir en una nova manera de violentació.

QUÈ ÉS EL PORN FAKE O PORNOGRAFIA DEEPPAKE?

El **porn deepfake** consisteix en **crear vídeos o imatges sexuals falses** utilitzant **intel·ligència artificial (IA)**, **superposant la cara d'una persona** (sovint dones o menors) **sobre el cos d'una altra**.

Aquest contingut **sovint es genera i difon sense consentiment**, amb intenció de **humiliar, venjar-se o extorsionar** la víctima.

És una **forma de violència digital** que pot causar **greus danys emocionals, reputacionals i socials**.

El Porn-deepfake o porn-fake és una tècnica de deepfake que realitzen persones que fan servir fotos de víctimes, que s'extreuen dels comptes de XXSS, perquè semblin nues. El realisme de les imatges resulta tan creïble que genera una gran dificultat per distingir entre les que són autèntiques i les que no. L'afectació a la víctima és radicalment incisiva, sense sortida i molt més intensa i agressiva que altres formes d'assetjament sexual o per raó de gènere (vegem: sexpredding, sextorsion, revenge-porn, etc.), doncs

l'hiperrealisme i el moviment de les imatges són molt reals. El 99 % dels fakeporn es fan sobre dones.

DETECCIÓ DEL PORN FAKE

➤ Senyals d'alerta en l'alumnat

- ✓ **Rumors o difusió de vídeos sexuals aparentment “falsos”** d'alumnes o figures conegudes.
- ✓ **Comentaris sobre imatges “editades” o “falses”** d'algú del centre.
- ✓ **Alumnes que expressen por o vergonya** després de veure contingut difós sobre ells.
- ✓ **Conductes d'ansietat, aïllament o absentisme** sobtat.
- ✓ **Ús de llenguatge sexualitzat o burles** en línia.
- ✓ **Presència de programes o aplicacions d'edició sospitoses** en dispositius personals.

➤ Senyals dins del centre educatiu

- ✓ **Difusió o comentaris sobre continguts sexuals falsos o manipulats**.
- ✓ **Manca de consciència sobre el caràcter delictiu** d'aquestes pràctiques.

- ✓ **Casos de “revenge porn” digital** utilitzant IA.
- ✓ **Cultura de banalització de la imatge o de la humiliació digital**.
- ✓ **Manca d'empatia davant les víctimes** de manipulacions digitals.

PREVENCIÓ DEL PORN FAKE

➤ Educació digital crítica i ètica

- ✓ **Explicar com funcionen les tecnologies de deepfake i IA** de manera entenedora.
- ✓ **Treballar el pensament crític**: no tot el que es veu a internet és real.
- ✓ **Parlar sobre la pornografia, els significats que comporten, les qüestions de gènere** que profereixen, etc.
- ✓ **Reflexionar sobre els límits ètics de la tecnologia** i el respecte a la intimitat.
- ✓ **Promoure l'empatia digital i el respecte a la imatge de les persones**.
- ✓ **Fer activitats sobre verificació d'imatges i detecció de manipulacions**.

➤ Educació en igualtat i respecte

- ✓ Treballar la perspectiva de gènere: el 95 % de víctimes de *porn deepfake* són dones.
- ✓ Desmuntar la normalització del consum de pornografia i els seus efectes en la percepció del consentiment.
- ✓ Fomentar el respecte al cos, a la intimitat i a la dignitat d'altres persones.
- ✓ Parlar sobre com la pornografia no reflecteix relacions reals ni saludables.

➤ Protocols d'actuació docent

- ✓ Si es detecta un cas, cal activar immediatament el protocol de violència digital o sexual.
- ✓ Evitar difondre o visualitzar el contingut fals.
- ✓ Oferir suport psicològic i emocional a la víctima.
- ✓ Preservar proves digitals (captura, enllaços, data) i contactar amb Mossos d'Esquadra o autoritats competents.
- ✓ Treballar amb la família i serveis de protecció si la víctima és menor d'edat.

➤ Educació preventiva a l'aula

- ✓ Realitzar tallers sobre privacitat digital, drets d'imatge i consentiment.
- ✓ Convidar especialistes en seguretat digital o ètica tecnològica.
- ✓ Fomentar projectes de "ciberresponsabilitat" i aliances entre iguals.
- ✓ Treballar casos reals per desenvolupar empatia i reflexió moral.
- ✓ Promoure una cultura escolar de respecte, seguretat i solidaritat digital.

AIXÒ POT SER UN DELICTE?

Podria estar penat per:

- Article 401 (Usurpació de l'estat civil): Castiga a qui usurpi la identitat d'una altra persona per a cometre actes jurídics o perjudicar tercers.
- Article 197.7: La simple creació de contingut íntim fals d'una altra persona pot ser punible fins i tot sense difusió massiva.
- Article 172 bis, apartat 5: Sanciona l'ús de la imatge d'una persona sense el seu consentiment per a crear anuncis o perfils falsos en xarxes socials
- Article 172 ter i següents C.P.: Assetjament comès a través de les TIC.

- Article 205 i següents C.P.: Delictes contra l'honor, injúries i calúmnies
- Article 263 i següents i 625.1 C.P.: Interferència en dades i en sistema per a danyar o modificar dades de la víctima.
- Article 189 C.P.: delicte de pornografia infantil (si hi h un/a menor implicat)

Altres delictes relacionats: La suplantació d'identitat digital també pot emmarcar-se en altres tipus penals, com l'estafa informàtica (article 248) o els delictes contra la intimitat i revelació de secrets (articles 197 i següents).

RECURSOS I BIBLIOGRAFIA

La UOC té un web amb definicions del fenomen i [algunes recomanacions](#) en cas de ser víctima del pornfake. Huffintong Post té un [vídeo explicatiu](#).

Una revista anomenada [technologyreview](#) parla sobre la temàtica i aborda aquells casos en els que s'ha ficat en tela de judici a professionals que han estat víctimes de pornfake a diferents països.

A Espanya va haver un cas fa [dos anys a Almendralejo](#) que va espantar a tothom, doncs amb 13 i 14 anys van agafar fotos de companyes de classes d'Instagram, van agafar una IA gratuïta i van muntar escenes de pornfake, [consolidant aquesta eina](#) com a violència masclista digital. També ha passat a [Puertollano](#) i [Barcelona](#).

QUÈ SÓN LES ADDICCIONS DIGITALS INDUÏDES O TECNOLOGIES PERSUASIVES?

Les addiccions digitals induïdes són conductes de dependència o ús compulsiu de dispositius, aplicacions o plataformes digitals, dissenyades intencionadament per maximitzar el temps d'ús i la repetició de la conducta mitjançant tècniques de persuasió tecnològica.

Aquesta “persuasió” no és casual: moltes aplicacions, videojocs o xarxes socials utilitzen **mecanismes psicològics (com recompenses, notificacions o algoritmes)** per mantenir l'atenció de l'usuari el màxim temps possible.

Aquestes pràctiques poden acabar generant **una relació de dependència emocional i conductual**, especialment en infants i adolescents, encara en procés de desenvolupament de l'autocontrol i la gestió del temps.

El fenomen conegut com “economia de l'atenció”, que és el que utilitzen les plataformes per mantenir el major temps lligat a les pantalles (xarxes socials, videojocs, cadenes de sèries, etc.) es

monetitzat i contribueix a uns beneficis milionaris a les mateixes. No obstant, a adolescents i joves els pot afectar de diferents maneres negatives, doncs obre la porta a la mateixa addicció a pantalles, però també a apostes, trastorns atencionals, de distorsió personal i social (porn), de conducta i relació, etc.

De moment el DSM-V no contempla l'addicció a pantalles o mòbils com a trastorn, i el fa entrar en trastorns d'addicció comportamental, el que no obsta a que a mig o llarg termini ho sigui

DETECCIÓ DE LES ADDICCIONS DIGITALS INDUÏDES

➤ Senyals d'alerta en l'alumnat

- ✓ **Ús compulsiu del mòbil o videojocs**, fins i tot en hores lectives o de descans.
- ✓ **Dificultat per desconnectar o concentrar-se** en tasques escolars.
- ✓ **Ansietat, irritabilitat o malestar** quan no poden accedir a dispositius.
- ✓ **Descens del rendiment acadèmic** i de la participació en activitats presencials.
- ✓ **Alteracions del son o cansament constant** a causa de l'ús nocturn de pantalles, amb la conseqüent somnolència a classes.

- ✓ **Aïllament social o preferència per la interacció digital.**
- ✓ **Comparacions contínues amb altres usuaris** a xarxes socials.
- ✓ **Necessitat d'aprovació o “likes”** per sentir-se bé.

➤ Senyals dins l'aula o al centre

- ✓ **Desconnexió emocional o distracció constant** per notificacions o pensaments digitals.
- ✓ **Conflictes entre companys** per l'ús de videojocs o xarxes.
- ✓ **Ús incontrolat de dispositius** durant el temps d'estudi o descans.
- ✓ **Dificultat per mantenir converses presencials.**
- ✓ **Resistència o malestar davant activitats sense tecnologia.**
- ✓ **Síntomes físics recurrents:** mal de cap, ulls cansats, dolors musculars.

PREVENCIÓ DE LES ADDICCIONS DIGITALS A L'ENTORN EDUCATIU

➤ Educació digital crítica i emocional

- ✓ Treballar la consciència sobre el disseny persuasori de les aplicacions (notificacions, recompenses, algoritmes).
- ✓ Analitzar el funcionament dels “mecanismes d’enganxament”: recompenses aleatòries, punts, missatges constants.
- ✓ Promoure l'autoregulació digital: límits de temps, períodes de desconnexió, ús conscient.
- ✓ Treballar l'autoestima i la identitat digital: com ens afecta el reconeixement virtual.
- ✓ Fomentar activitats analògiques i socials dins i fora del centre educatiu.

➤ Protocols i actuació docent

- ✓ Detectar patrons de dependència i comunicar-los a orientació o tutoria.
- ✓ Oferir suport personalitzat a l'alumne i a la família.
- ✓ Treballar conjuntament amb els serveis de salut mental o addiccions si és necessari.
- ✓ Incloure el tema en els plans de convivència i benestar digital del centre.

- ✓ Organitzar tallers sobre gestió del temps digital i benestar emocional.

➤ Ús saludable de la tecnologia

- ✓ Establir normes clares d'ús de dispositius dins l'aula i al centre.
- ✓ Introduir metodologies que utilitzin la tecnologia de forma pedagògica i equilibrada.
- ✓ Promoure el descans digital (temps sense pantalles entre classes o àpats).
- ✓ Fomentar la desconnexió nocturna i l'ús responsable de les notificacions.
- ✓ Ensenyar estratègies de regulació emocional davant la frustració o l'avorriment.

➤ Suport i restauració

- ✓ Acompanyar l'alumne en la recuperació d'hàbits saludables.
- ✓ Treballar la gestió del temps lliure i el retorn a activitats socials o esportives.
- ✓ Sensibilitzar la comunitat educativa i les famílies sobre els riscos de les tecnologies persuasives.
- ✓ Col·laborar amb entitats especialitzades en addiccions digitals.

- ✓ Reforçar la idea que la tecnologia és una eina, no una necessitat.

AIXÒ POT SER UN DELICTE?

De moment no hi ha cap sentència constitutiva de delictes, tot i que actualment, i en els últims anys, s'està empuxant cap a que ho sigui. Veure els intents de *New York*, *Seattle*, *Unió Europea* i *Senat d'EEUU*. El que sí que queda clar és que existeixen patrons d'addictivitat evitables amb algoritmes programats (amb el mateix patró de les màquines escurabutxaques) i altres fenòmens que veurem, amb seguretat a llarg termini, pagant indemnitzacions a les plataformes igual que va passar amb les tabacaleres.

RECURSOS I BIBLIOGRAFIA

L'empitjorament de la salut mental dels i les joves està estudiat en diferents informes, com el de *l'impacte del Ministerio* de la Presidència. Francisco Villar, expert en suïcidi va fer un llibre per *denunciar a les pantalles*, particularment a les xarxes socials, d'estar darrere de la proliferació d'autòlisis i intents de suïcidi adolescent.

QUÈ SÓN EL SHARENTING I L'OVERSHARING?

➤ Sharenting

El terme **sharenting** (de share “compartir” + parenting “criar”) fa referència a **la pràctica de mares, pares o tutors que comparteixen habitualment contingut sobre la vida dels seus fills o filles a les xarxes socials: fotos, vídeos, èxits, moments íntims o quotidians.**

Tot i que sovint es fa amb bona intenció (orgull, comunicació amb familiars, etc.), pot **exposar la intimitat dels menors**, generar **riscos de privacitat, suplantació o assetjament**, i **afectar el seu dret a la imatge i a la pròpia identitat digital.**

➤ Oversharing

L'oversharing és la tendència a compartir massa informació personal o privada a internet, de manera conscient o inconscient. Pot afectar tant a adults com a adolescents, i sovint es relaciona amb la recerca de validació social o d'atenció.

L'oversharing vol dir compartir socialment més del que es precis o necessari de la vida d'una

persona. Representa estar constantment penjant aspectes de la teva vida fins al punt de no conservar vida personal o íntima.

Exemples: Publicar dades personals (ubicació, escola, amics, emocions íntimes); Fer públiques experiències o opinions que podrien ser utilitzades en contra seva; Mantenir una presència digital constant sense filtres.

DETECCIÓ DEL SHARENTING I L'OVERSHARING DIGITAL

➤ Senyals d'alerta en l'alumnat

- ✓ **Excés de publicacions personals o familiars** (imatges, rutines, ubicacions, detalls íntims).
- ✓ **Comentaris com “ho penjo tot a Instagram” o “si no ho comparteixo, no existeix”.**
- ✓ **Preocupació per l'aparença i la validació social (likes, seguidors, comentaris).**
- ✓ **Exposició involuntària:** alumnat que descobreix que familiars comparteixen la seva vida sense permís.
- ✓ **Sentiments de vergonya o pèrdua de control sobre la pròpia imatge digital.**

- ✓ **Falta de consciència sobre la privacitat i el dret a la pròpia imatge.**
- ✓ **Publicació d'informació sensible** (problemes familiars, malalties, emocions extremes).

➤ Senyals dins l'aula o al centre

- ✓ **Conflictes entre alumnes** derivats de publicacions personals o familiars.
- ✓ **Comentaris o burles sobre fotos o vídeos compartits.**
- ✓ **Difusió d'imatges sense consentiment** entre companys.
- ✓ **Dificultat per distingir entre “compartir” i “exposar-se”.**
- ✓ **Dependència emocional de les xarxes socials.**
- ✓ **Famílies que mostren els fills constantment a xarxes sense valorar els riscos.**

PREVENCIÓ DEL SHARENTING I L'OVERSHARING A L'ENTORN EDUCATIU

➤ Educació digital i emocional

- ✓ **Treballar la identitat digital i el dret a la intimitat.**

- ✓ Reflexionar sobre què és adequat compartir i què no.
- ✓ Educar sobre la petjada digital i la seva permanència.
- ✓ Analitzar exemples reals de sobreexposició digital i les seves conseqüències.
- ✓ Treballar l'autoestima i la necessitat de validació externa.
- ✓ Fomentar l'ús conscient i responsable de les xarxes socials.

➤ Protocols i actuació docent

- ✓ Detectar situacions de sobreexposició que puguin afectar la seguretat de l'alumne.
- ✓ Informar orientació o tutoria si hi ha vulneració del dret a la imatge.
- ✓ Treballar amb les famílies la importància de protegir la privacitat dels fills.
- ✓ Incloure la privacitat digital dins dels plans de convivència i benestar digital del centre.
- ✓ Col·laborar amb els Mossos d'Esquadra o entitats especialitzades si cal.

➤ Bones pràctiques digitals

- ✓ Promoure la revisió periòdica de la configuració de privacitat.
- ✓ Recomanar no publicar informació identificativa: ubicació, escola, adreça, uniformes.
- ✓ Fer servir noms d'usuari neutres i sense dades personals.
- ✓ Evitar etiquetar menors sense consentiment.
- ✓ Ensenyar a demanar permís abans de compartir imatges d'altres persones.
- ✓ Fomentar el "pensar abans de publicar".

➤ Suport i restauració

- ✓ Acompanyar els alumnes que hagin estat exposats sense permís.
- ✓ Reforçar la confiança i la comunicació entre alumnes, famílies i escola.
- ✓ Treballar el respecte digital i la gestió de la reputació en línia.
- ✓ Sensibilitzar tota la comunitat educativa sobre la importància del consentiment digital.

- ✓ Col·laborar amb associacions i professionals que treballin la seguretat infantil i la privacitat a internet.

AIXÒ POT SER UN DELICTE?

No. Però obre la porta a riscos en la privacitat, accés a dades íntimes i personals, perverteix l'ús futur que puguin fer els i les fills/es de les xarxes socials, al marge de publicar sense permís dels/es futurs adults (cas Sharenting).

RECURSOS I BIBLIOGRAFIA

TV3 va fer un documental sobre sharenting molt potent. S'anomena "[Infants sobre-exposats en busca d'un like](#)". També van emetre un altre sobre com utilitzen els [pedòfils el material](#) que publiquen els pares i mares.

QUÈ SÓN ELS MICROMASCLISMES?

Els micromasclismes són comportaments, actituds o comentaris quotidians que perpetuen, de manera subtil o normalitzada, la desigualtat de gènere i el domini dels homes sobre les dones.

S'anomenen “micro” no perquè siguin poc importants, sinó perquè sovint passen desapercebuts, estan arrelats en la vida diària i es justifiquen com a normals o inofensius.

Tot i no ser sempre visibles o violents, els micromasclismes construeixen la base cultural que sosté formes més greus de violència masclista.

DETECCIÓ DELS MICROMASCLISMES

➤ Senyals d'alerta en l'alumnat

- ✓ **Comentaris o bromes sexistes**, encara que siguin disfressats d'humor (“això és cosa de noies”, “jugues com una nena”).

- ✓ **Diferents expectatives de comportament** segons el gènere (exigir més a les noies en actitud o ordre).
- ✓ **Interrupcions o menyspreu** quan les noies expressen opinions –anomenat *Mansplaining*–
- ✓ **Control o gelosia en relacions adolescents** (“no pengis això”, “no parlis amb aquest noi”).
- ✓ **Validació basada en l'aspecte físic** (“estàs molt guapa avui”, com a única forma de reconeixement).
- ✓ **Assignació de rols de gènere** en activitats o projectes (“els nois fan la part tècnica, les noies decoren”).
- ✓ **Ridiculització o menyspreu** de nois que expressen emocions o mostren sensibilitat.
- ✓ **Comentaris o publicacions a xarxes** que reforcen estereotips o sexualitzen les noies.

➤ Senyals dins l'aula o el centre

- ✓ **Distribució desigual de la paraula o del protagonisme** en debats i activitats.
- ✓ **Desigualtat en la participació a les assignatures STEM** (ciència, tecnologia, enginyeria, matemàtiques).

- ✓ **Bromes normalitzades entre companys** sobre rols de gènere.
- ✓ **Tolerància a comentaris o actituds masclistes**, en principi, “sense mala intenció”.
- ✓ **Material o activitats que reforcen estereotips de gènere**.
- ✓ **Resistència o incomoditat** davant activitats d'igualtat o feminisme.

PREVENCIÓ DELS MICROMASCLISMES A L'ENTORN EDUCATIU

➤ Educació en igualtat i perspectiva de gènere

- ✓ **Integrar la perspectiva de gènere en totes les matèries**.
- ✓ **Fer visibles referents femenins** en la ciència, la història, l'art i la tecnologia.
- ✓ **Promoure el pensament crític** davant els estereotips i els rols imposats.
- ✓ **Treballar la coeducació i la corresponsabilitat** (tasques, cura, lideratge).
- ✓ **Debatre sobre micromasclismes reals** i com poden afectar emocionalment.

- ✓ Fomentar el respecte i la comunicació igualitària.

➤ **Protocols i actuació docent**

- ✓ Detectar i corregir immediatament actituds o comentaris masclistes.
- ✓ No minimitzar les microagressions ("només era una broma").
- ✓ Donar suport a les víctimes i testimoniar el rebuig a conductes desiguals.
- ✓ Incloure la detecció de micromasclismes dins els plans de convivència.
- ✓ Oferir formació al professorat en igualtat i prevenció de violències de gènere.
- ✓ Coordinar-se amb orientació o serveis d'igualtat municipals.

➤ **Cultura digital i xarxes socials**

- ✓ Analitzar amb l'alumnat el masclisme digital: comentaris, memes, missatges, *likes* selectius, etc.
- ✓ Treballar la pressió estètica i els cànons de bellesa imposats.
- ✓ Promoure l'ús respectuós i igualitari de les xarxes.

- ✓ Detectar casos de control digital o ciberassetjament sexista.

- ✓ Educar en la responsabilitat del que es publica o comparteix.

➤ **Suport i transformació educativa**

- ✓ Fomentar espais de diàleg on l'alumnat pugui expressar dubtes o situacions viscudes.
- ✓ Reconèixer actituds positives i igualitàries.
- ✓ Treballar la masculinitat saludable i la igualtat emocional.
- ✓ Impulsar campanyes i projectes d'igualtat dins del centre.
- ✓ Construir una cultura escolar basada en el respecte, la diversitat i la corresponsabilitat.

RECURSOS I BIBLIOGRAFIA

El diari digital eldiario.es fa anys que es van avançar al fenomen i concepte amb un apartat dins de les seves columnes anomenat [*micromachismos*](#), fins al punt de ser objecte [*d'estudi d'universitats*](#).

A Galícia existeix un [*observatori del Masclisme digital*](#), on s'analitzen els continguts i la seva progressió.

AIXÒ POT SER UN DELICTE?

Els micromasclismes realment no són delictes però no deixen de ser accions insidioses i incisives dins del context de relació entre homes, dones i persones no binàries.

QUÈ SÓN LES VIOLÈNCIES LATENTS PER SUBMISSIÓ?

Les violències latents per submissió són formes de violència **no explícites ni percebudes immediatament com a abús**, però que impliquen **una relació desigual de poder** entre dues persones. Són “latents” perquè sovint la víctima **no identifica el dany o la coerció**, i pot interpretar la relació com a **afectiva, lliure o beneficiosa**.

En el cas del “**Sugar Daddy / Sugar Baby**”:

Parlem d'una **relació aparentment voluntària**, on una persona adulta (generalment home) **ofereix diners, regals o beneficis materials** a una persona més jove (normalment dona o adolescent) a canvi de **companyia, afecte o favors sexuals**.

Aquesta dinàmica amaga una **desigualtat estructural**, una forma de **prostitució encoberta o dependència econòmica emocional**.

Encara que sembli “consentida”, **no és una relació entre iguals**, sinó un **model de submissió i control** disfressat d'afecte.

- “**Sugar daddy/mommy**”: persona adulta que ofereix diners, regals o favors materials a canvi d'afecte, companyia o contingut íntim.
- “**Sugar baby**”: jove (sovint menor o major d'edat recent) que accepta aquesta relació aparentment “voluntària”, però amb una **desigualtat de poder, edat i recursos** que pot derivar en **violència sexual, econòmica o emocional**.

DETECCIÓ DE LES VIOLÈNCIES LATENTS PER SUBMISSIÓ

➤ Senyals d'alerta en l'alumnat

- ✓ **Canvis sobtats en el nivell econòmic o adquisició de regals cars** sense explicació clara.
- ✓ **Comentaris o justificacions sobre “amistats amb adults”** o “relacions beneficioses”.
- ✓ **Presència de contingut sexualitzat a les xarxes** o missatges amb adults desconeguts.
- ✓ **Aïllament, vergonya o conductes de secretisme** respecte a les seves relacions digitals.
- ✓ **Ansietat o dependència econòmica d'una persona concreta**.

- ✓ Discursos que normalitzen la submissió o la utilització del cos com a mitjà de recompensa.
- ✓ Pèrdua d'autoestima o justificació de relacions desiguals.

➤ Senyals dins l'aula o al centre

- ✓ Rumors o converses sobre “relacions amb adults” o “gent que paga per companyia”.
- ✓ Alumnes que reben pressions per enviar fotos o vídeos íntims.
- ✓ Comentaris que trivialitzen la prostitució encoberta o l'intercanvi per diners/regals.
- ✓ Presència d'alumnes que utilitzen aplicacions o webs de cites d'alt risc.
- ✓ Normalització del llenguatge sexualitzat o d'humor sobre la dependència econòmica.

PREVENCIÓ DE LES VIOLÈNCIES LATENTS PER SUBMISSIÓ

➤ Educació afectiusexual i en igualtat

- ✓ Treballar les relacions des de la igualtat, el respecte i el consentiment.

- ✓ Desmuntar mites sobre “l'amor interessat” o la idea de control i poder.
- ✓ Analitzar com la cultura digital pot fomentar rols de submissió o hipersexualització.
- ✓ Fer activitats sobre autoestima, límits personals i autonomia emocional.
- ✓ Visibilitzar la pressió econòmica i de gènere com a forma de vulnerabilitat.

➤ Educació digital i protecció

- ✓ Ensenyar a detectar propostes sospitoses o enganyoses en línia.
- ✓ Advertir sobre plataformes que promouen el *sugar dating* i els seus riscos reals.
- ✓ Treballar la privacitat i la protecció d'imatges íntimes.
- ✓ Fomentar la denúncia davant qualsevol pressió o coacció digital.
- ✓ Ensenyar a bloquejar, reportar i buscar ajuda de confiança.

➤ Protocols i actuació docent

- ✓ Detectar possibles casos de captació o abús i comunicar-ho immediatament a orientació o direcció.

- ✓ Activar el protocol de violència sexual o digital si es confirma risc o explotació.
- ✓ Coordinar-se amb serveis socials, Mossos d'Esquadra o entitats especialitzades.
- ✓ Preservar proves digitals i garantir confidencialitat i respecte.
- ✓ No jutjar ni culpabilitzar la víctima, sinó oferir suport emocional.

➤ Suport i restauració

- ✓ Acompanyar la víctima en la reconstrucció emocional i de la seva autoestima.
- ✓ Treballar amb el grup classe la prevenció de la violència simbòlica i de la cosificació.
- ✓ Sensibilitzar sobre el valor del consentiment real i la llibertat d'elecció.
- ✓ Col·laborar amb professionals de salut mental i educadors socials.
- ✓ Promoure una cultura escolar de respecte, autocura i empoderament.

AIXÒ POT SER UN DELICTE?

Aquestes pràctiques no estan exemptes de risc, tant en noies menors d'edat com en joves que ja hagin superat els 18 anys. Entre els riscos d'aquesta pràctica es troben l'explotació sexual, el ciberassetjament, la *sextorsió, la manipulació o la coacció, l'exposició pública d'imatges íntimes, les estafes econòmiques o la violència física, psíquica o sexual. Les joves es troben en un escenari de desequilibri de poder, en el qual poden tenir lloc situacions de coacció, manipulació, xantatge o abús sexual. En cas d'afectar menors, podem estar davant un delictes d'abús sexual infantil.

RECURSOS I BIBLIOGRAFIA

Si bé existeixen innumerables webs per afavorir el sugardaddy-sugarbaby, no són moltes les publicacions al respecte.

Adolescents.cat, un web adreçada a aquest col·lectiu aborda el [tema d'una manera preventiva](#). Una revista online [Por ti mujer](#) parla dels condicionants i problemàtiques que es deriven, considerant el fenomen com prostitució 2.0. També una [associació](#), i per últim TVE va [publicar un reportatge](#) breu sobre la matèria, on l'anomena prostitució blanquejada.

QUÈ ÉS LA TRATA DE PERSONES I LA PROSTITUCIÓ ONLINE?

➤ Trata de persones

És una forma greu d'exploació i violència que implica la captació, trasllat o control de persones amb finalitat d'exploació sexual, laboral o criminal. La persona víctima no actua lliurement, sinó sota engany, coacció o dependència econòmica / emocional.

➤ Prostitució online

Fa referència a la utilització d'espais digitals (xarxes, webs, plataformes de pagament, xats o apps) per oferir, captar o comercialitzar serveis sexuals, sovint sota pressió, xantatge o necessitat econòmica.

Aquestes pràctiques estan interconnectades: la prostitució online pot ser una porta d'entrada a la trata, especialment quan hi ha una figura de captador o proxeneta digital.

➤ Què és la tracta de persones amb finalitats d'exploació sexual?

És una forma greu de violència i esclavitud moderna, on una persona és captada, traslladada o controlada amb finalitats d'exploació.

Pot produir-se tant de manera física com digital, a través de captació per xarxes socials, aplicacions o plataformes de contingut sexual. Onlyfans és el paradigma.

Les víctimes són sovint dones joves o adolescents que busquen oportunitats econòmiques o reconeixement i acaben explotades sexualment o coaccionades per tercers.

DETECCIÓ DE LA TRATA DE PERSONES I LA PROSTITUCIÓ ONLINE

➤ Com es manifesta al món digital

- ✓ Ofertes falses de feina o col·laboracions en contingut digital (*models, influencers, creadors*).
- ✓ Persuasió emocional o econòmica per començar a publicar contingut sexualitzat.
- ✓ Control o coacció per continuar generant material, sovint sota amenaces o manipulació.

- ✓ Venda o difusió consentida del contingut íntim. A posteriori pot ser no consentida
- ✓ Intermediació per “màners” o “representants” que realment són explotadors.

➤ Senyals d'alerta en adolescents o joves

- ✓ Augment sobtat del nivell econòmic o compra de regals cars sense explicació.
- ✓ Presència constant a xarxes amb contingut sexualitzat o promocions d'OnlyFans, Fansly, Kirk, etc.
- ✓ Comentaris justificatius del tipus “és la meva elecció”, “em dona diners fàcils”, “tothom ho fa”.
- ✓ Aïllament, secretisme o dependència d'una figura adulta o “representant”.
- ✓ Canvis d'humor, ansietat o por de ser exposada.
- ✓ Pèrdua d'interès en estudis o vida social fora de l'àmbit digital.

➤ Senyals dins el context escolar

- ✓ Rumors o pressions entre iguals per compartir fotos o vídeos íntims.

- ✓ Alumnes que reben missatges de desconeguts oferint diners per contingut.
- ✓ Normalització de la prostitució o del consum de pornografia.
- ✓ Comentaris o conductes que sexualitzen i objectifiquen companyes.
- ✓ Dificultat per identificar la diferència entre llibertat i explotació.

PREVENCIÓ DE LA TRATA I LA PROSTITUCIÓ DIGITAL

➤ Educació crítica sobre el cos i el consentiment

- ✓ Treballar l'autonomia corporal, el valor del consentiment i la dignitat personal.
- ✓ Desmuntar el mite de la "lliure elecció" quan hi ha desigualtat o necessitat econòmica.
- ✓ Analitzar el paper del patriarcat, la pressió social i la cultura hipersexualitzada.
- ✓ Promoure la reflexió sobre el poder i la vulnerabilitat a l'espai digital.

➤ Educació digital i protecció

- ✓ Explicar els riscos legals i emocionals de compartir contingut sexual.

- ✓ Ensenyar a protegir la privacitat digital i les dades personals.
- ✓ Fomentar el pensament crític davant plataformes com OnlyFans: qui guanya realment? Quins riscos hi ha?
- ✓ Advertir sobre la captació i la manipulació emocional en línia.
- ✓ Treballar la diferència entre llibertat sexual i explotació.

➤ Protocols i intervenció docent

- ✓ Si es detecta un cas de risc o explotació, activar el protocol de violència sexual o digital.
- ✓ Coordinar-se amb orientació, serveis socials o Mossos d'Esquadra.
- ✓ No culpabilitzar ni jutjar la víctima, sinó garantir suport i protecció.
- ✓ Registrar evidències i preservar la confidencialitat.

➤ Treball comunitari i de sensibilització

- ✓ Organitzar tallers amb entitats especialitzades en prevenció de la trata i la prostitució.
- ✓ Incorporar la perspectiva de gènere i drets humans en el currículum digital.

- ✓ Crear espais segurs on parlar d'autoestima, pressions socials i models de bellesa.
- ✓ Fomentar la solidaritat i la denúncia davant l'explotació.

AIXÒ POT SER UN DELICTE?

Podria estar penat per:

- Article 177 bis i 188 del Codi Penal en els seus diferents apartats com a delictes de tràfic d'éssers humans, d'explotació sexual i delictes contra la llibertat sexual, depenent de les circumstàncies específiques del cas.

RECURSOS I BIBLIOGRAFIA

Save The Children ha fet un informe demolidor sobre la temàtica aquest any. Diaconia compta amb molts recursos sobre la temàtica i formacions gratuïtes.

QUÈ ÉS EL HAPPY SLAPPING?

El **happy slapping** és una forma de **violència digital** en què una persona o grup **agredeix físicament o verbalment una altra persona mentre ho grava** amb el mòbil o altres dispositius, **per després difondre-ho a les xarxes socials o missatgeries** (WhatsApp, TikTok, Instagram, Telegram, etc.).

El terme prové de l'anglès *happy* ("feliç") i *slap* ("bufetada"), però és una **actuació violenta i humiliant**, no un joc.

El **propòsit principal** no és tant fer mal físicament, sinó **exposar, ridiculitzar o fer-se viral** a costa de la víctima.

Es tracta d'una violència física, normalment realitzada a persones no normatives (racialitzades, grasses, amb ulleres, discapacidades, sensellar, LGTBI+, etc.) que a posteriori passa a l'entorn digital amb la intensió de viralitzar-se. La idea és que hi hagi happyslaping en cada municipi, ciutat o poble, doncs els happyslaping d'altres ciutats no són el nostre happyslaping.

DETECCIÓ DEL HAPPY SLAPPING

➤ Senyals d'alerta en l'alumnat

- ✓ **Comentaris o bromes sobre vídeos d'agressions** que circulen a xarxes o grups d'amics.
- ✓ **Alumnes que mostren vídeos o enregistraments** de companys sense el seu consentiment.
- ✓ **Conductes violentes o de "joc agressiu"** durant els patis o en espais sense supervisió.
- ✓ **Rialles o actitud de complicitat** durant o després d'un incident enregistrat.
- ✓ **Canvis en el comportament de la víctima:** por, ansietat, rebuig a anar a l'escola, aïllament.
- ✓ **Presència de mòbils gravant conflictes o baralles.**

➤ Senyals dins del centre educatiu

- ✓ **Difusió de vídeos d'agressions entre l'alumnat.**
- ✓ **Rumors o viralització de contingut humiliant.**
- ✓ **Absència de denúncia per por o vergonya.**

- ✓ **Comentaris que minimitzen la gravetat** ("només era una broma", "tothom ho fa").
- ✓ **Manca de consciència sobre les conseqüències legals.**

PREVENCIÓ DEL HAPPY SLAPPING

➤ Educació en convivència i empatia

- ✓ **Treballar l'empatia i el respecte:** entendre com se sent la víctima i l'impacte real d'aquests actes.
- ✓ **Fer dinàmiques de rol** per posar-se en el lloc de la persona agredida.
- ✓ **Promoure el valor del silenci actiu:** no compartir ni riure vídeos d'humiliació.
- ✓ **Analitzar casos reals** (sense mostrar imatges) per reflexionar sobre la responsabilitat col·lectiva.

➤ Educació digital responsable

- ✓ **Recordar que gravar o difondre agressions és delictes.**
- ✓ **Treballar la responsabilitat en l'ús del mòbil i les xarxes.**
- ✓ **Fomentar el pensament crític** davant la cultura de l'espectacle i de la viralitat.

- ✓ **Ensenyar a denunciar continguts violents** i com eliminar-los de plataformes digitals.
- ✓ **Promoure la figura del “ciberelat”:** alumnes que actuen davant situacions d'abús.

➤ **Protocols d'actuació al centre**

- ✓ **Activar el protocol de convivència i ciberassetjament** en cas de detecció.
- ✓ **Intervenció immediata:** aturar la difusió del vídeo i oferir suport a la víctima.
- ✓ **Comunicació amb famílies i orientació educativa.**
- ✓ **Conscienciar l'alumnat implicat** sobre les conseqüències legals i emocionals.
- ✓ **Col·laborar amb Mossos d'Esquadra o serveis especialitzats** si el cas ho requereix.

➤ **Treball preventiu a llarg termini**

- ✓ **Campanyes escolars sobre “no gravar, no compartir, no riure”.**
- ✓ **Projectes d'aula sobre convivència digital i drets d'imatge.**
- ✓ **Espais de reflexió sobre la pressió social i la recerca de popularitat.**

- ✓ **Incloure el tema dins de l'educació en valors, ciutadania o tutoria.**

AIXÒ POT SER UN DELICTE?

Podria estar penat per:

- A Espanya, aquest fenomen constitueix un delictes recollit en el Codi Penal, més concretament en el delictes de lesions de l'article 147 i següents, que castiguen tots aquells actes que “menyscabin la integritat corporal o la salut física o mental” d'altres persones. A més, depenent de cada cas, podríem estar parlant també d'un delictes d'amenaques (article 169 i *ss), o un delictes contra la integritat moral (article 173).
- A més el delictes subjacents a la difusió de materials sense el consentiment (veure Cyberbullying)

RECURSOS I BIBLIOGRAFIA

No hi ha molta publicació sobre el happyslapping més enllà de la que [*Save The Children*](#) tenen al seu web.

Per la conformació del taller hem tingut en compte:

- Alfabetització Mediàtica i Informacional, perspectiva Interseccional, de cultura de la Pau, i de Drets Humans.
- Treball de la Plataforma per l'Educació Mediàtica del CAC (Consell de l'Audiovisual de Catalunya). Dèria participa en dues comissions: Ús responsable de Pantalles i Desinformació. Es poden descarregar infografies per penjar als suros informatius de l'institut des d'aquí, on hi ha una infografia general i una adreçada a secundària i educació post-obligatòria
- Informació, propostes educatives, legals, recomanacions i altres aspectes de l'Agència Espanyola de Protecció de dades –AEDP–, Instituto Nacional de Ciberseguridad –INCIBE–, Agencia de Ciberseguretat de Catalunya, Educació mediàtica i pensament crític –EDUCAC–, Informes del Gobierno d'Espanya sobre la matèria i del Observatorio Nacional de Tecnología y Sociedad del Ministerio de Transformación Digital i el recentment publicat amb UNICEF, informes, guies o manifests del Govern Català, i del món local, síndic de greuges, entre d'altres
- Informes, dossiers, guies i altres informacions d'entitats sobre Xarxes Socials, Pantalles, Salut Mental i Adolescències, del 3er Sector i societats específiques, com Save The Children,

Consell Nacional de Joves de Catalunya – CNJC–, la Sociedad Española de psiquiatria y psicoteràpia del niño y adolescente, Hospital Sant Joan de Déu, Verificat, adolescents.cat, Fundación FAD, els baròmetres del Centro Reina Sofia, sobre criminalitat d'RTVE, Atles de Le Monde Diplomatique, entre d'altres. També de la recerca sobre les addiccions comportamentals i xarxes socials.

- Desenvolupament teòric sobre la violència estructural i biopolítica de Foucault, la desaparició dels rituals i psicopolítica de Chul-Han, les violències invisibles de Bourgois, l'anàlisi d'Escotado sobre el comerç i la negociació, capitalisme de vigilància Zouboff i el cognitiu. De propostes més recents comptem amb les aportacions de Francisco Villar sobre les pantalles, Jordi Bernabéu, Jaume Funes i José Ramón Ubieta. Autors de casa que parlen sobre el fenomen des de prismes diferents.

Durant les sessions vam comentar que hi ha algunes formacions gratuïtes que es poden fer on-line que són:

- Diaconia realitza formacions sobre trata a l'entorn digital, particularment una molt bona de 30 hs. És possible que ara no estigui obert, però amb seguretat l'obriran.

- Amnistia Internacional té un curs sobre violència de gènere a internet de 90 minuts breu, pero potent.
- Save The Children té cursos per a famílies, un dels quals és sobre bullying i cyberbullying.
- L'escola de formació de la Fundación FAD té un catàleg de cursos ampli i bastant bons pel que fa a ciutadania digital, pla digital de centre educatiu, etc.

